

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Dějiny tělovýchovné jednoty Zbořený Kostelec

Lenka Vrbatová

Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice – obor český jazyk a dějepis se zaměřením
na vzdělávání

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Dějiny tělovýchovné jednoty Zbořený Kostelec vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

27. 6. 2013

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucímu práce PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D. za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat Josefu Hromasovi a Jiřímu Vrbatovi za vstřícnost a pomoc při získávání potřebných informací a podkladů.

NÁZEV:

Dějiny tělovýchovné jednoty Zbořený Kostelec

AUTOR:

Lenka Vrbatová

KATEDRA:

Katedra dějin a didaktiky dějepisu

VEDOUCÍ PRÁCE:

PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

ABSTRAKT:

Tato bakalářská práce se zabývá zmapováním dějin tělovýchovné jednoty ve Zbořeném Kostelci. Nejprve je zpracován vývoj tělovýchovných jednot všeobecně. Následují dějiny dnešní TJ Zbořený Kostelec. Práce obsahuje okolnosti jejího vzniku, nejstarší sportovní události, historii jednotlivých sportovních oddílů (házená, šachy, volejbal, cyklistika) a nejvýznamnější sportovce spolku. Práce obsahuje též historii výstavby tělocvičny a zpracovává turnaje, které se v ní konají. Výsledky práce jsou shrnuty v závěru. Zahrnuje též obrazový materiál.

Práce je založena na práci s pamětníky, kronikami, zápisy z jednotlivých schůzí a stavebními deníky.

KLÍČOVÁ SLOVA:

(dělnická) tělovýchovná jednota, sport, házená, šachy, volejbal, cyklistika, tělocvična, sportovci

TITTLE:

History of physical education unity in Zbořený Kostelec

AUTHOR:

LenkaVrbatová

DEPARTMENT:

History & History Didactics Department

SUPERVISOR:

PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

ABSTRACT:

This bachelor's thesis is applied to mapping the history of physical education unity in Zbořený Kostelec. Firstly, it is treated the development of physical education unities in general. It followed by history of contemporary TJ Zbořený Kostelec. This work includes the circumstances of its formation, the oldest sporting events, the history of sports clubs (handball, chess, volleyball, cycling) and the most important athletes. The thesis also includes a history of the construction of the gym and processes tournaments, that take place in it. The work is summarized in the conclusion. It also includes photos.

The thesis is based on work with survivors, chronicles, records of particular meeting and construction diary.

KEYWORDS:

(labour) Physical education unity, sport, handball, chess, volleyball, cycling, gym, athletes

Obsah

Úvod	7
Cíl práce.....	7
1 Vývoj dělnických tělocvičných jednot	9
2 Vznik DTJ Zbořený Kostelec	12
3 Nejstarší sportovní události	14
4 Házená	15
5 Šachy	17
6 Volejbal	30
6.1 Volejbal v 70. letech	30
6.2 Volejbal v 80. letech	33
6.3 Volejbal v době nejnovější	39
7 Cyklistika.....	42
7.1 Spanilá jízda na horských kolech ve Zbořeném Kostelci	44
8 Tělocvična	50
8.1 Stavba.....	50
8.2 Fungování tělocvičny v 80. let.....	52
8.3 Míčové turnaje	53
8.3.1 Turnaj v deblu.....	53
8.3.2 Míčový pětiboj.....	54
8.3.3 Turnaj v nohejbale	56
8.4 Správci tělocvičny.....	56
Závěry.....	58
Zdroje	61
Seznam příloh.....	63

Úvod

Zbořený Kostelec je malá vesnice, která leží pod zříceninou středověkého hradu Kostelce nad Sázavou. Počátky osídlení jsou spojeny právě s hradem, jehož historie je poměrně nejasná. Z nejstarší dochované písemné památky z roku 1342 jen víme, že byl zastaven Janem Lucemburským pánovi z Valdeka. Kdy ale došlo k zahájení výstavby, můžeme dnes už pouze spekulovat. Žádné doklady o tom neexistují. Miroslav Berka přichází s hypotézou, že k vybudování hlavní části hradu došlo už v letech 1230 – 1253 za Přemyslovců. Na rozdíl od hradu, který nepřežil nájezdy vojsk Jiříka z Poděbrad, se vesnice postupně rozrostla.¹

Velkým zlomem pro obyvatele této malé vesničky v benešovském okrese se stal skloněk 19. století. Počet obyvatel během přelomu století vzrostl asi trojnásobně (z původních 148 na 467). Bylo to dáno tím, že na nedalekých Brodcích vznikla přádelna, která se rychle stala jedním z největších zaměstnavatelů v okolí.²

Lidé pracující v továrně se začali věnovat moderním trendům – sportu a sdružování se do spolků. Po vzoru ostatních českých sportovních organizací si obyvatelé-sportovci založili vlastní Dělnickou tělocvičnou jednotu. V následujícím století se stala nedílnou součástí života všech, kteří měli co dočinění se sportem ve Zbořeném Kostelci i na Brodcích.

Cíl práce

Cílem této práce je vytvořit přehled sportovní činnosti, kterou se členové TJ zabývali od založení až po současnost, resp. do konce kalendářního roku 2012.

Věnovat se bude historii jednotlivých sportů a nejvýznamnějším sportovcům jednotlivých oddílů. Zaměří se převážně na házenou, šachový a volejbalový oddíl a cyklistickou stáj. Nedílnou součástí práce budou informace o stavbě místní tělocvičny a její podstaty pro další rozvoj sportovních akcí.

Pracovat bude převážně s primárními prameny, jako jsou kroniky, zápisy z jednotlivých roků nebo poznámky aktivních členů. Je nutné si uvědomit, že jedním z hlavních zdrojů

¹ BERKA, Miroslav. *Dějiny hradu Kostelce nad Sázavou*. Týnec nad Sázavou: Závodní kloub ROH 1967, str. 3-12

² BOROVIČKA, Jiří a kol. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*. Vyd. 1. Týnec nad Sázavou: Město Týnec nad Sázavou, 2006., str. 123

budou též vzpomínky jednotlivců, kteří poskytnou informace, které nejsou nikde zapsané. Takto získané informace je však třeba brát jako vždy s rezervou. Vždyť každý si přikráší historii, jak by si přál, aby vypadala. Z tohoto pohledu nemusí být objektivní ani kroniky a jednotlivé zápisy. Jsou to zdroje poměrně omezené, a proto je nutné prohledat Státní okresní archiv Benešov nebo Archiv tělesné výchovy a sportu.

Nejprve ze všeho je však nutné dohledat informace o založení spolku, hlavně pak politické a sociální okolnosti. Nastíněny budou také všeobecné informace týkající se zakládání a vzniku dělnických tělocvičných jednot.

Největší část práce bude věnována šachové tradici po celou dobu její působnosti v tělovýchovné jednotě. Těžiště informací o volejbalovém oddílu bude situováno hlavně do 70. a 80. let 20. století, tedy doby jeho největšího rozmachu. Házená bude zpracována v dobách, kdy se ve vsi začala poprvé hrát. Cyklistika má pak nejmladší sportovní tradici, a tak se jí práce bude zabírat hlavně přibližně v posledních 20 letech. Nebude opomenuta ani tělocvična, zejména pak její výstavba a důležitost pro fungování spolku.

1 Vývoj dělnických tělocvičných jednot

Počátky vzniku dělnických tělocvičných jednot jsou všeobecně spojeny se Sokolem (většina pozdějších členů DTJ byla členy také Sokola). Dělníci se v Sokole však cítili stále více utlačováni, jelikož vedení spolku měla pevně v rukou buržoazie. Ta se nezajímala o náročný život dělníků a rolníků. Dále razila původní sokolské heslo o apolitičnosti, ale stále více bylo jasné, že se opírá o politiku mladočechů.

Sociálně demokratičtí dělníci byli často vylučováni nebo odcházeli sami kvůli soucitu s vyloučenými. Buržoazii se tak podařilo roku 1887 způsobit první rozkol v českém tělovýchovném hnutí. Dělníci byli politicky uvědoměli, což se značně buržoazii nelíbilo. Nechtěla poslouchat jejich připomínky o převratných snahách, kterých měli dělníci i rolníci plnou hlavu. Docházelo také k tomu, že byly razantně odmítány nové snahy, nápady a sporty, ke kterým studenti a mladí dělníci chtěli směřovat.

Dělníci tak od Sokola odpoutali svoji mládež a zakládali vlastní Dělnické tělocvičné jednoty (na Slovensku Robotnické telocvičné jednoty). Jejich zakládání bylo také spojeno se snahou odtrhnout dělnickou mládež od rostoucího vlivu buržoazie. DTJ měli mimo jiné sloužit také pro výchovu „k boji za socialismus“.

První takovéto snahy se objevily ve Vzdělávacím spolku dělníků krejčovských v Praze, kde byl ustanoven první samostatný tělocvičný odbor. Za kolébku DTJ se však považuje Morava, kde byl založen již v roce 1884 spolek Lassalle v Juliánově a v Králově Poli. O rok později vznikl spolek také v Husovicích a v roce 1886 v Židenicích a v Líšni u Brna.

Na území Čech pak byly první DTJ zakládány v Praze a jejím okolí. První pražská byla založena 1887. Téhož roku založili vlastní jednotu také v Radlicích u Prahy a v Mostě. Roku 1888 pak vznikly další, např. na Kladně, ve Vršovicích či na Žižkově.

Počátky nebyly jednoduché. Projevoval se nedostatek peněz, a tak většina vyšší vrstvy dávala přednost Sokolu, který lákal dobře vybavenými sportovišti v sokolovnách. Dělníci měli často k dispozici na cvičení jen ty nejhorší a nejzničenější prostory v hostincích.

V hlavách dělníků však bylo mnohem více odhodlání, než se na první pohled může zdát. Čekal je totiž boj proti buržoazii, který nechtěli a nehodlali prohrát. Nadšení pro

sport také nebylo malé, a tak se přes tyto složité začátky dostali až na sportovní výsluní.

Svaz DTJ byl založen 15. srpna 1903 v pražské Typografické besedě, kde mělo zastoupení 23 jednot. Celý svaz pak čítal 31 jednot se 747 činnými členy. Následujícího dne bylo uspořádáno veřejné cvičení jednot na pražském ostrově Velké Benátky.

Vzestup byl zastaven v okamžiku, kdy se plánovala I. dělnická olympiáda. Přišla totiž první světová válka. Mnoho dělníků bylo povoláno v rámci vyhlášené mobilizace, a tak v jednotách zůstalo jen málo členů. Věnovali se proto spíše pořádání výletů nebo divadlu. Někde byla činnost udržena jen díky aktivním ženám. Ke zlepšení stavu DTJ došlo roku 1917, kdy se opět začala rozrůstat členská základna.³

Postupem času se jako velký problém ukázala sociální demokracie. Náborový rozkol ve straně způsobil další zlomové události. K zásadnímu jednání došlo 8. květem 1921, kdy byla svolána konference v Národním domě na Vinohradech. Vedení Svazu DTJ zde oficiálně prohrálo. Drtivá většina delegátů hlasovala proti němu, navíc bylo podobným způsobem odsouhlaseno i založení Federace DTJ. Základem Federace se staly stovky jednot, které byly dříve právě ze Svazu vyloučeny. Politicky Federace přináležela ke komunistické straně, zatímco Svaz k sociální demokracii.⁴

Již v druhé polovině června 1921 byla naplánována I. spartakiáda FDTJ v Praze. Sami dělníci se ujali prací na stavbě tribun, šaten, nástupiště i prodejních stánků. Tehdy se podařilo téměř nemožné. Nadšení dělníci pracovali ve dne v noci, aby dosáhli cíle, který vytyčila komunistická strana. Tato spartakiáda Na Maninách se v budoucnu stala manifestací síly a mladých revolučních sil.⁵

K další velké změně došlo v roce 1926, kdy byly do jedné organizace sloučeny FDTJ, Spartakovi Skauti práce, Rudé hvězdy, Svaz dělnických cyklistů a Klub dělnických turistů. Bylo tak schválena na několika sjezdech, které se konaly po celé zemi. Nová organizace byla pojmenována Federace proletářské tělovýchovy v Československu.⁶

³ MUCHA, Vilém – RUCHARŤ, Miroslav. *Dějiny dělnické tělovýchovy v Československu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1975, str. 19 – 21

⁴ Tamtéž, str. 67 - 70

⁵ Tamtéž, str. 71 – 78

⁶ Tamtéž, str. 113 – 114

V následujících letech se členská základna i aktivita rozrůstaly. Konec všemu přinesla německá fašistická okupace před druhou světovou válkou. Ke znovuoživení činnosti došlo po roce 1945. Jednoty však v plném rozsahu fungovaly jen 3 roky. Po únoru 1948 byla sjednocena veškerá tělovýchova, kam patřily všechny DTJ, které se nerozpadly. Obnovování působení DTJ u nás docházelo postupně od roku 1990.⁷

⁷ <http://www.sdtj.cz/onas/historie.aspx>, 7. 4. 2013

2 Vznik DTJ Zbořený Kostelec

Počátky dnešní TJ Zbořený Kostelec jsou spojeny s brodeckou přádelnou. Její počátky sahají až do roku 1836, kdy byly vystavěny budovy na místě dřívějšího mlýna z 16. století. K samotnému zahájení provozu došlo v roce 1842. Zakladatelem přádelny byl holandský podnikatel Jakub Valle (Wahle). Z jeho popudu zde byla vystavěna nová čtyřpatrová budova, ve které byla též ubytovna a stravovna. Pro tkaní se v továrně využívalo také levné vodní energie ze Sázavy. První spolek, který byl při této továrně založen ve 40. letech 19. století, byla Dělnická kasa, která slučovala brodeckou přádelnu a týneckou továrnu na výrobu kameniny. Její působnost, která měla zajišťovat pomoc při úrazu či onemocnění, nemělo dlouhé trvání. Zanikla po neshodách mezi dělníky již 1845.⁸

Další spolkovou organizací, kterou dělníci v přádelně založili, byla politická organizace, která měla sídlo v Peceradech. Vznikla hlavně kvůli nesouhlasu s pracovními podmínkami (pracovalo se až 11 hodin denně) a odmítání zaměstnávání nezletilých dětí. Dělníci také organizovali stávkování, největší pak byla uskutečněna při příležitosti 1. máje 1890. Veškeré aktivity tohoto typu byly ale vždy úspěšně potlačeny.⁹

Po úspěšných prvních létech prosperity přišel úpadek. Továrnu proto J. Valle prodal amsterodamské společnosti Böninger, Kramer and Company. Ani jim se však nepodařilo vyvést továrnu z krize. Proto ji na počátku 80. let 19. století prodali rakouským podnikatelům Kufflerovi a Reichlovi, kteří ji společně spravovali až do 90. let 19. století. Po té přešla do majetku rodiny Kufflera, po kterém ji zdědil jeho syn.¹⁰

Zásadní bylo pro další vývoj vyhoření továrny, kde kterému došlo v nočních hodinách 12. června 1893. Díky prosperitě si majitelé mohli dovolit vystavět novou budovu, ve které se začalo pracovat na konci roku 1895. Dělnictvo v této době bylo značně klerikálně založeno. Konali poutě na svatá místa a finančně podpořili opravu kostela

⁸ BOROVIČKA, Jiří a kol. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města.*, str. 115, 116; *Jak pracovali, žili a bojovali dělníci přádelny v Brodcích nad Sázavou*

⁹ BOROVIČKA, Jiří a kol. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města.*, str. 124, 125

¹⁰ Tamtéž, str. 286

sv. Šimona a Judy v Týnci nad Sázavou. Roku 1900 si dělníci dokonce založili vlastní hasičský sbor.¹¹

V následujících letech se brodecké dělnictvo pomalu začalo hromadně přesouvat do obce Zbořený Kostelec, kde stavitel L. Štross zahájil budování továrních domků pro zaměstnance.¹² Roku 1907 byla založena Dělnická tělocvičná jednota ve Zbořeném Kostelci, kde byli nejvíce zastoupeni právě dělníci z Brodců. Problémy odbytu, které přišly po 2. sv. v., se staly pro továrnu osudnými. Z krizové situace se už nedostala a roku 1938 byla definitivně uzavřena. Budovy koupil František Janeček, který založil novou tradici – výrobu motocyklů Jawa.¹³

I tato továrna byla důležitá pro další fungování spolku. Po mnoho let fungovala tělovýchovná jednota pod jeho záštitou. V případě šachového oddílu, byla dokonce klíčových faktorem jeho vzniku.

¹¹ *Jak pracovali, žili a bojovali dělníci přádelny v Brodcích nad Sázavou*

¹² BOROVIČKA, Jiří a kol. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města.*, str. 289

¹³ *Jak pracovali, žili a bojovali dělníci přádelny v Brodcích nad Sázavou*

3 Nejstarší sportovní události

Z prvních let nejsou dochovány zprávy, které by hovořily o činnosti tělovýchovy. Za nejstarší dokument lze považovat fotografie ze září roku 1910, na nichž jsou zachyceni tehdejší cvičenci – dospělí i žactvo. Místní sportovci měli stejnokroj, který se skládal z bílého nátělníku a tmavých kalhot. Patrně o něco mladší je fotografie, na které jsou mladí cvičenci i cvičenky. Na snímku se nachází i dokument s nápisem „DTJ - Dělnická tělocvičná jednota“.

Další snímek, který se dochoval, zachycuje místní atlety (pravděpodobně není starší roku 1920), jak cvičí na bradlech. Z této doby pochází také momentka, na níž jsou tři atleti, kteří se připravují na svůj výkon, a to na hod oštěpem. Obě fotografie byly pořízeny ve Zbořeném Kostelci na hřišti „U Dudků“, které dnes již neexistuje. Lze tedy předpokládat, že v prvních letech se lidé věnovali převážně atletice a gymnastice. Sport byl v této době zdá se doménou mužů, i když ženy se na sportovním vyžití podílely také.

Spolu s těmi fotografiemi se dochovala ještě jedna, na které jsou sportovci DTJ Brodce nad Sázavou. Otázkou zůstává, zda se nejedná o stejnou DTJ jako na předešlých snímcích. Tato fotografie pochází z roku 1921, je tedy o něco mladší než předešlé. Existují dvě vysvětlení. Za prvé se může jednat o zcela jinou organizaci, za druhé se mohl v průběhu let měnit název spolku. To, že by se však jednalo o jinou DTJ, je dle všeho nepravděpodobné – jen těžko lze uvěřit, že by dvě tak malé osady měly každá zvlášť svůj vlastní tělocvičný spolek. Lze tedy počítat s tím, že v počátcích neměla organizace jednotné sídlo a obě vesnice byly v tomto směru spojeny. Lze tak usuzovat i proto, že tělovýchova byla založena díky brodeckým dělníkům a také proto, že během 20. století byl do názvu spolku vložen název továrny Jawa. V 50. letech se spolek jmenoval TJ Jawa Spartak, po té nesl název TJ Jawa-Brodce, v 80. letech pak TJ Jawa Zbořený Kostelec. Později bylo rozhodnuto, z popudu obyvatel Zbořeného Kostelce, že se spolek přejmenuje do dnešní podoby, tedy TJ Zbořený Kostelec.

4 Házená¹⁴

To, že se v obci hrála házená, dokladuje několik snímků a také vzpomínky. O házené se mluvilo ještě dlouho po té, co její slavná éra skončila. K největším úspěchům se kostelecká házená dopracovala v legendárním složení O. Eberle (kapitán), K. Pazdera, J. Mikuláš, F. Šíma, J. German, L. Vraspil, J. Franěk, J. Zeman, V. Roubíček. Sportovců, kteří se házené věnovali, bylo ale více (Pazourek, Štika, Kuthn). Jejich popularita mezi místními dosáhla vrcholu roku 1934, kdy se první družstvo utkalo s mužstvem Slavie Praha. Utkání tehdy skočilo těsným vítězstvím 7:6 pro domácí DTJ Zbořený Kostelec. Byla to na tehdejší dobu neopakovatelná událost. Na hřišti „U Dudků“, kde se utkání konalo, vyrostly provizorní tribuny pro fanoušky. Odhadem mohlo být přítomno mezi 50 – 70 místními příznivci házené.

Házenkáři se také ve 30. letech zúčastnili veřejného cvičení ve Vršovicích, kde byli všichni tehdejší nejlepší členové týmu.

Tým měl svoje dresy. Jejich design byl poměrně jednoduchý – černé šortky a bílé triko s pruhem přes prsa; výjimkou byl dres brankáře, který byl celý černý.

Úspěchy, které přišly v meziválečném období, ovlivnily zájem o tento sport i po druhé světové válce. Mnohem více se začala uznávat osoba zakladatele házenkářské sportovní tradice Oskara Eberla. V 60. letech začalo trénovat i družstvo dorostu, do nějž patřilo několik místních mladíků ve složení P. Holec, J. Hromas, J. Charvát, V. Babka, M. Eberle, J. Pecháček, V. Kašpárek, J. Zeman, K. Eberle, M. Šiňor, M. Káš. Začala se též pěstovat hráčská základna i u těch nejmladších žáků. Jejich trénování se ujal právě Oskar Eberle, kapitán původního družstva z meziválečných let. Pod svá křídla si vzal mladé hochy, kterými byli např. J. Souček, F. Kašpárek, M. Veverka, F. Rabiňák, J. Dudek, P. Pražma a další.

Dorostenci neměli pochopitelně takovou kvalitu jako jiná družstva. Na druhou stranu měli odhodlání a nadšení pro hru. Upravili si vlastní hřiště, které se pro ně stalo centrem letních prázdnin 1965.

I přesto, že jejich doba působnosti nebyla dlouhá, odehráli několik utkání. Jejich soupeři byli učňové z klubu Mikov Mikulášovice nebo dorostenci z Poříčí nad Sázavou. Často

¹⁴ V této kapitole byly použity vzpomínky a poznámky Josefa Hromase

se střetávali s chlapci z nedalekého letního tábora „Hurychov“. Za vrchol své působnosti na házenkářském hřišti tehdejší mladíci považovali, dle pamětníka J. Hromase, střetnutí s dorostenci z Lokomotivy Kladno. Tento zájezd však neskončil zdárným výsledkem – odvezli si krutou porážku 4:10. Neznamenal to však konec tohoto souboje. Kladenští přijeli na oplátku do Zbořeného Kostelce. Utkání skončilo dalším neúspěchem. Porážka byla tentokrát ještě větší – 4:14. Působení házenkářů ve Zbořeném Kostelci se po tomto utkání nachýlilo ke konci.

Nejvýznamnějším házenkářem byl Oskar Eberle, zakladatel této tradice ve Zbořeném Kostelci. Jeho zásluhou bylo odehráno památné utkání se Slavií Praha. Jemu patří i zásluhy za obnovení házenkářské tradice v roce 1965. Mezi místními byl v tomto sportu velkou autoritou. Měl obrovské zkušenosti, dobrou taktiku a hlavně chuť naučit házenou další generaci. Bohužel s novými hráči dorostu trénoval jen přes letní prázdniny roku 1965. Jeho zapálení dosvědčuje i to, že za vlastní peníze nechal zhotovit dresy a dvě branky pro dorostence. Tuto jeho snahu podtrhuje i výrok, který je s ním spjat: *„Nevadí, že neumíme hrát, ale musíme být dobře oblečení“*.

5 Šachy¹⁵

Novou sportovní tradici ve Zbořeném Kostelci založil Václav Bořík, když v roce 1942 vytvořil spolu s dalšími nadšenci šachový oddíl Brodce. O historii tohoto klubu existuje kronika, která informuje o aktivitách šachistů. I přesto, že se scházeli v brodeckém Jawa-klubu, patřil tento oddíl pod křídla dnešní TJ Zbořený Kostelec.

Ve vsi se původně šachy hrávaly ve volných chvílích „po domácku“. Hlavním organizátorem byl právě Vojtěch Bořík, který se hrát šachy naučil již v dřívějších letech v Praze. Působil v Šachovém klubu Nusle, což mu umožnilo hrát svou oblíbenou hru po pražských kavárnách. V této době místní šachy hráli jen na amatérské úrovni, jestli vůbec. S převratným nápadem přišli pánové Bořík, Oppelt a Novotný, kteří vyvěsili na závodní nástěnku v podniku JAWA oznámení a ve své podstatě pozvánku na první setkání místních šachistů:

Všichni, kdo máte zájem o hru v šachy, dostavte se dne 9. září 1942 o ½ 8. hod. večer do závod. kantiny na Brodcích. Prkna a figury s sebou!

Za svolavatele:

Bořík, Ing. Oppelt, Novotný

Přelomovým datem bylo tedy 9. září 1942, kdy se sportovci sešli v brodecké kantýně. Prvního setkání se zúčastnilo 14 šachistů, kteří se usnesli na založení Šachového odboru při Sportovním sdružení zaměstnanců Zbrojovky v Týnci a Brodcích. Jejich cílem bylo, mimo jiné, poctivé smýšlení a pěstování poctivosti. Zakladateli byli Vojtěch Bořík, Jaroslav Novotný, František Kubec, Jan Oppelt, Ladislav Fikera, Jiří Fialka, Miroslav Janeček, Alois Záhora, Josef Smrž, Robert Šafařík, František Zelenka, Oldřich Zahorský, Arpád Barna a Martin Bauman. Ještě téhož dne byli zvoleni jednotliví funkcionáři, schválen příspěvek ve výši 12 korun a jednalo se o budoucí činnosti.

Prvotní nejistoty, zda se podaří šachový kroužek udržet, vystřídalo nadšení. Již v prvním týdnu se zvýšil počet členů na 21 a brzy se stanovil středeční večer jako tréninkový. Problémem tak zůstala jediné starost nedostatku hráčských souprav. Nejprve si šachisté nosili vlastní desky s figurkami, později jim pomohla pražská pobočka Jawy, která jim 3 sady zapůjčila. O vybudování vyšší úrovně místního šachu se

¹⁵ Pokud není uvedeno jinak, je zde použita *Kronika šachového oddílu*

zasloužila i místní část podniku, když poskytla materiál na výrobu cvičné desky i figurek z odpadního materiálu. Tato sada, která měla desku o rozměrech 1x1 metr sloužila ke zdokonalování při trénincích.

Po měsíci pilování techniky se šachisté rozhodli poměřit síly s konkurenčními šachovými stoupenci. Prvním soupeřem nebyl nikdo jiný než oddíl pražské Jawy. Střetnutí bylo nazýváno Prvním korespondenčním turnajem, který se konal v polovici listopadu.

V téže době byl také vylosován a odstartován první Mistrovský turnaj o žebříček oddílu. Do tohoto turnaje se přihlásilo celkem 22 šachistů, kteří od října 1942 do ledna 1943 odehráli dvoukolové zápasy tzv. „každý s každým“. Díky tomuto turnaji se lépe poznalo, jak si stojí členové klubu s psychologickým vnímáním hry. Při hře s bílými figurkami se podařilo zvítězit v 61 %, zatímco s černými v pouhých 39 %. Celkem se sehrálo přes 320 partií, které díky vyrovnaným bojům šachistů často trvaly až do pozdních nočních hodin. Vítězem celé soutěže se s těsným odstupem stal šachista J. Novotný (získal 36 z 38 bodů). Za ním se na 2. - 6. místě seřadili šachisté ve velmi těsných rozestupech. Byli to Bořík, Fikera, Oppelt, Urban a Kubec. Během turnaje se zvýšila hráčská úroveň mladistvých, převážně Šindeláře, Voráčka a Fialky.

Roku 1943 pak se započalo se zahájením „šachové školy“, ve které byly šachově vzdělávání začátečníci i mírně pokročilí hráči. Hlavním školitelem byl předseda oddílu V. Bořík. Školení ve hře vyvrcholilo prvním bleskovým turnajem 8. února 1943. I přesto, že se kvůli časovému presu nepodařilo dohrát celý turnaj do konce (nedohrána zůstala 2 kola), byla to první příležitost ověřit si svoji hru ve zcela nových podmínkách. Vítězem se nakonec při neúčasti V. Boříka stal Ing. J. Oppelt.

Počet členů se neustále rozrůstal. Již v květnu 1943 čítal oddíl 31 šachistů. Ti nejlepší z nich byli vysláni na turnaj, který pořádala Jawa Praha. Jelikož družstvo nakonec potkalo několik nepříjemností, co se týče sestavení mužstva, nepodařilo se na turnaji zvítězit. V konkurenci tří šachových oddílů (Praha, Brodce a Kvasiny) byli brodečtí nakonec druzí.

Koncem roku 1943 byla také dohrána soutěž o mistra oddílu. Vítězem se po mnoha zvratech stal V. Bořík, který za celou sezonu utrpěl jen jedinou porážku.

Novinkou pro rok 1944 se stal tzv. vylučovací turnaj, který se uskutečnil 19. dubna s konečnou účastí 13 šachistů. Nasazování do soubojů se každé kolo losovalo. Postupně z turnaje vypadli ti největší favorité, a tak se cesta k vítězství otevřela J. Novotnému. V létě 1944 byli hráči pozváni do Kvasin, kde se uskutečnilo další šachové střetnutí s tímto oddílem. Bohužel se nakonec nepodařilo kvasinské porazit. Někteří hráči sváděli svůj neúspěch na únavu z cesty nebo nevyspání. Hlavní příčinou však byla smůla, která se brodeckých šachistů držela zuby nehty.

Bezesporu největší událostí z prvních let činnosti byla simultánní produkce mistra Protektorátu Čechy a Morava K. Opočenského, která se uskutečnila 27. září 1944. Tento turnaj byl první svého druhu na Brodcích. Hráči nastoupili celkem na 32 šachovnicích za podpory publika. Nakonec se ukázalo, že místní se mají opravdu ještě co učit. K. Opočenský vyhrál v 29 partiích, pouze jednou prohrál a dvakrát remizoval.

V lednu 1945 byl uspořádán turnaj, ve kterém se proti sobě utkali jednotliví hráči oddílu. Rozdělení byli do dvou týmů – kanceláře a dílny. Celkem jednoznačně celé střetnutí vyhráli šachisté z kanceláří. O měsíc později byla uspořádána odvěta. Týmu dílen se tentokrát vedlo lépe, i přesto celkově nezmohl. Hráči se rozešli smírným výsledkem.

Dne 13. března 1945 byla založena odbočka v Týnci nad Sázavou. Bylo to hlavně zásluhou Václava Macha, který byl zvolen za jednatele této odbočky. Za své sídlo si zvolili hostinec U Žižků. V tomto roce odehráli šachisté také několik bleskových turnajů, střetli se poprvé s šachisty z Poříčí nad Sázavou

Důležitým zlomem pro další činnost oddílu bylo znovuoobnovení Československé republiky roku 1945. Mnozí členové se odstěhovali do Prahy a do pohraničí. Mezi nimi byl např. i kronikář a první hráč žebříčku J. Novotný, správce inventáře Ing. Beneš nebo členové A. Záhora a V. Mach. Novým kronikářem byl zvolen Jan Šetele. Týnecká odbočka v důsledku politických událostí zcela zanikla. Kromě ztráty mnoha klíčových hráčů byly během roku 1945 ztraceny i hrací soupravy. Z hráčské klubovny se stalo skladiště. Všechny tyto okolnosti znamenaly, že veškerá dosavadní činnost ve své podstatě zanikla a muselo se začít znovu od začátku. Díky další iniciativně V. Bořka došlo k naboru nových hráčů, kteří se rychle aklimatizovali v nové hře a již 7. listopadu mohl být uspořádán další bleskový turnaj.

I přesto, že se zdálo, že šachisté mají nejhorší období za sebou, přišla další zklamání. Oddíl opustil kronikář J. Šetele a další hráči, což znamenalo, že během letních měsíců roku 1946 se šachy opět nehrály. K obnovení hracích večerů došlo v říjnu. Byly dokonce přesunuty ze středy na čtvrtek. Přesto však chuť ke hraní vydržela jen několik měsíců. V létě roku 1947 byla činnost opět pozastavena. O kroniku se tak začal na dlouhá léta starat zakladatel oddílu V. Bořík.

V roce 1948 účast stále kolísala. V květnu tohoto roku šachisté pozvali konkurenční klub z Benešova, aby s nimi změřili síly. Událo se tak na revanš z předešlého roku. Bohužel výsledek byl podle očekávání nepříznivý pro domácí tým, který utrpěl značnou porážku. Vyhráli pouze dva domácí hráči Bena a Žížala a Fousek vybojoval remízu. Zbytek utkání prohráli, i když někteří byli od úspěšného výsledku jen kousek. Přeborníkem klubu se stal V. Bořík, kterého nedokázal porazit žádný z hráčů oddílu. Stalo se tak vůbec poprvé v historii hráčského žebříčku. V tomto roce se odehrálo také několik bleskových turnajů, které doslova ovládal nejlepší hráč V. Bořík.

Na počátku roku 1949 se šachový oddíl přihlásil do soutěže závodních klubů. Prvním soupeřem se stala Zbrojovka Vlašim. V prvním kole na domácí půdě šachisté prohráli v poměru 3 : 5. V odvetě, která se konala ve Vlašimi, byl výsledek nakonec stejný. Znamenalo to, že brodečtí vypadli hned v začátku soutěže a s dalšími soupeři si již nezahráli. Kvůli zlepšení a porovnání formy vyzvali šachisté vojíny benešovské posádky. Šachisté se nakonec rozešli smírně 6 : 6. Po dohrání mistrovské tabulky oddílu, byly velké naděje vkládány do učně Milana Šuvnického, který se stal přeborníkem. Vojáci z Benešova byli proto pozváni na další přátelský zápas. I přesto, že právě Šuvnickému se podařilo svůj zápas vyhrát, ostatní klíčoví hráči zklamali a z utkání si šachový oddíl Brodce odnesl porážku 4 : 8. Příjemným zjištěním bylo, že do klubu začínali docházet mladí šachisté, kteří pozvedali úroveň i hráčskou základnu.

V lednu 1950 bylo sehráno odvetné utkání s vojáky v benešovských kasárnách. Tentokrát brodečtí nenechali nic náhodě a odjeli v té nejlepší možné sestavě. Přestože právě ti nejlepší hráči zklamali, podařilo se šachovému oddílu celkově zvítězit v poměru 7 : 5. Toto střetnutí bylo bráno jako přípravný trénink na utkání prvního kola soutěže závodních klubů. V něm se opět šachisté setkali se Zbrojovkou Vlašim. Tentokrát se dařilo téměř všem hráčům Brodců. Soutěžní kolo ovládli celkem

jednoznačně v poměru 6,5 : 1,5. Díky těsné výhře v domácí odvetě postoupili šachisté do dalšího kola.

Dne 26. března 1950 se tak hráči odebrali na zápas s TOS Žebrák, který se uskutečnil v Praze. I přes veškerou snahu se nepodařilo dosáhnout většího úspěchu. Šachisté si odvezli porážku 2 : 6. Na hráče však čekal ještě jeden turnaj této soutěže. Soupeři měli být kladenské ocelárny a ROH Mladá Boleslav. Po zhodnocení všech faktorů se hráči rozhodli turnaj vzdát bez boje kvůli malé šanci na čestné umístění.

Téhož roku nechyběly na programu bleskové turnaje nebo turnaj o přeborníka, jímž se stal šachista Šimon. Odehrána byla také přátelská utkání s benešovskými vojáky a vlašimskými šachisty. Z obou turnajů si brodečtí odnesli drtivou porážku.

V roce 1951 oddíl sehrál několik utkání v turnaji Memoriál dr. Dobruského. Setkal se s Osvětovou Besedou Braník, Ministerstvem průmyslu, Zbrojovkou Vlašim, Pragostavem, Albertovem, Vozovnou Žižkov nebo Okresním soudem. Z turnaje odešli celkem pětikrát vítězně, z toho jednou kontumačně, když se Koh-i-nor na zápas nedostavil.

Hráčská základna byla na počátku 50. let už poměrně vysoká. Došlo tedy k tomu, že žebříček o titul přeborníka se začal hrát ve třech třídách. O titul přeborníka I. třídy nakonec musely rozhodnout dodatečné zápasy mezi loňským vítězem Šimonem a zakladatelem oddílu Boříkem. Po dlouhém boji nakonec Bořík vyhrál v poměru 2 : 1 a stal se přeborníkem pro rok 1951.

Začátkem roku 1952 byli hráči vyzváni k přátelskému utkání s posádkovou správou z Lešan. Sřetnutí se nakonec odehrálo 10. ledna 1952 v brodecké klubovně. Lešanští si odvezli drtivou porážku 2 : 9.

I tento rok se oddíl zúčastnil Memoriálu dr. Dobruského. Soupeři byli stejní jako v předešlém roce. Hráči po všech odehraných kolech obsadili celkové 8. místo. Bylo to částečné zklamání, protože skóre měl tým lepší než některé týmy, které ho v konečném žebříčku předstihly.

V roce 1953 se stalo velkým překvapením, že se přeborníkem oddílu v I. třídě stal Miroslav Bena. Byl přitom v celé sezoně neporažen. Memoriál dr. Dobruského byl tento

rok jednou velkou prohrou. Ze čtyř zápasů oddíl třikrát prohrál a jednou remizoval. V bleskových turnajích se v tomto roce nejvíce dařilo M. Šuvnickému.

Největší událostí roku 1954 bylo pozvání na bleskový turnaj do Poříčí nad Sázavou. Byl to turnaj poměrně úspěšný, když na 4. – 5. místě skončili brodečtí Matoušek a Bořík. První tři příčky byly obsazeny hráči z Benešova, kteří byli na zcela jiné hráčské úrovni. Přeborníkem se pro rok 1954 stal Matoušek, který byl ve všech partiích po celou sezonu stoprocentně úspěšný.

V roce 1955 vyvrcholila opět hráčská krize. Mnoho členů oddíl opustilo, zbylí nechodili na tréninky. Velkým problémem se proto stal i žebříček, který byl nakonec dohrán jen za účasti 8 hráčů. Přeborníkem se stal M. Bena před Matouškem a Krejčím. Během roku byly odehrány ještě dva bleskové turnaje, čímž veškerá aktivita tohoto roku končí.

Rok 1956 byl zahájen přátelským utkáním s Ogarem Strašnice. Hrál se v domácím prostředí brodecké klubovny. Hosté nakonec utrpěli drtivou porážku 9,5 : 0,5. Odvetné utkání se odehrálo v dubnu ve Strašnicích. Ani tentokrát se Ogaru nepodařilo zvítězit, i když porážka byla tentokrát mírnější. I tento rok bylo v dějinách oddílu jedno poprvé – poprvé se nesehrál mistrovský žebříček. Bylo to kvůli špatné docházce a klesajícímu zájmu o hru v šachy. Ke konci kalendářního roku byl proto uspořádán nábor nových talentů. Přihlásilo se však pouze 9 žáků a žákyň.

Následujícího roku pokračovala hráčská krize. Přesto se podařilo rozehrát mistrovský žebříček, jehož vítězem se stal Matoušek. Odehráno bylo ještě několik bleskových turnajů a dvě přátelská utkání s Bystřicí. První skončilo remizou a v druhém brodečtí těsně zvítězili.

Dne 9. ledna 1958 byl v Netvořicích odehrán zápas okresního přeboru. Hrál se celkem na 12 prknech, z nichž 6 bylo soutěžních a 6 přátelských. Okresní přebor vyhrál hostující oddíl celkem jasně 4,5 : 1,5. Vyhrál Bořík, Krejčí, Oppelt a Zídek, o jedinou remízu se postaral Eberle. V nesoutěžních hrách odešli soupeři smírně. Úspěšně bojovali Beran, Trnka a Dlab; poraženi odešli Ondřích, Juráš a Kvasnička st. O několik dní později byl odehrán další zápas přeboru s Neveklovem, který odjel z Brodců s porážkou 4 : 2. Posledním soupeřem byly pak Teplýšovice. Utkání se konalo v Kozmicích na faře. Šachisté si nakonec odvezli přesvědčivé vítězství 5,5 : 0,5. Šachový oddíl Brodce se tak stal vítězem soutěže.

Přeborníkem se roku 1958 stal po dlouhé době opět V. Bořík, který se podílel i na dalším náboru žáků. Stejně jako v předchozích letech po počáteční euforii zájem o hru v šachy u žáků upadl.

Výhra v okresním přeboru z loňského roku katapultovala tým do krajského přeboru II. třídy. V něm se družstvo utkalo s Tatranem Bystřice, Spartakem Vlašim, Dynamem Stránčice, Lokomotivou Benešov a Sokolem Říčany B. Bohužel ani v jednom utkání se brodeckým nepodařilo zvítězit.

Přeborníkem roku 1959 se stal František Matoušek, který sehrál v klubovně simultánní hru proti 14 hráčům. Přesto, že to pro něj byla první zkušenost tohoto druhu, zvítězil nakonec celkem v 10 partiích.

I přes velký neúspěch v krajském přeboru, byla tato soutěž rozehrána i roku 1960. Tentokrát bylo do soutěže přihlášeno 7 šachových celků. Brodce se v konečné tabulce umístily na 2. místě, s bilancí jedné prohry, jedné remizy a čtyř vítězství.

V následujícím roce byla pravidla pro krajskou soutěž změněna. Původní okresní přebor byl zrušen a nahrazen krajským přeborem. Místo 8 hráčů nastupovalo pouze 6; na posledním prkně hrála žena. Velikým úspěchem se stalo celkové vítězství v této soutěži, které umožnilo zahrát si o postup do krajského přeboru I. třídy. Bohužel tým nezopakoval dokonalou hru, kterou předváděl po celou sezonu a obsadil v bojích 2. příčku. Ta šachistům zajistila postup do znovuobnoveného krajského přeboru II. třídy.

Zápasy v mistrovském žebříčku oddílu stále tratile na atraktivitě, jelikož bylo do domácí soutěže přihlášeno málo hráčů. Mnohem více se nyní šachisté soustředili na nadcházející krajskou soutěž.

V lednu 1962 byla rozehrána soutěž krajského přeboru II. třídy. Hrála vždy desetičlenná družstva, přičemž na poslední šachovnici byla žena. Celou sezonu se však hráčům nedařilo. Ani v jednom střetnutí nedosáhli kýženého bodu a jen díky odstoupení Nymburka se jim podařilo soutěž pro příští rok udržet.

Následující rok byl velice krizový. Někteří hráči oddíl opustili a odešli do konkurenčních týmů, jiní ztratili zájem o šachy úplně nebo vážně onemocněli. Krajského přeboru se proto nezúčastnili. Pozornost byla věnována žákům, kteří jezdili

na oblastní šachový přebor, z něhož Antotín Janda postoupil až do okresního přeboru, kde obsadil 3. příčku.

V roce 1964 se situace zlepšila a do okresního přeboru oddíl z Brodců opět zasáhl. Celkově se však týmu nedařilo, a proto bylo 6. místo pro družstvo uspokojivým výsledkem. Byl opět odehrán i turnaj o přeborníka oddílu, jímž se stal šachista Krejčí.

Rozrůstající se žákovská základna přispěla k tomu, že byl šachový oddíl Brodce požádán, aby v lednu 1965 uspořádal oblastní šachový turnaj žáků. Turnaj byl organizován zkušeným Boříkem. Forma místních mladých šachistů se projevila i nyní. Celkovým vítězem se stal brodecký Pavel Třeský. Postoupil tak do okresního přeboru v Netvořicích, kde skončil na 2. místě.

Roku 1965 se kromě žákovských úspěchů dostavily také úspěchy na úrovni dospělých. Podařilo se vybojovat prvenství v soutěži okresního přeboru. V kvalifikačních utkáních se nejprve šachisté utkali se Spolanou Neratovice, které jednoznačně podlehli. V druhém zápase byly soupeřem Velvary. Ani tentokrát se nepodařilo zvítězit. K dalšímu kvalifikačnímu zápasu se tedy tým už nedostavil a s návratem do okresního přeboru II. třídy se rozloučil.

Od roku 1966 začali žáci pronikat i do hry dospělých členů. Pravidelně se zúčastňovali bleskových turnajů, v nichž se dařilo zejména žákovi P. Třeskému. Dařilo se i v okresním přeboru dospělých. Brodce vyhrály svoji základní skupinu a o celkové vítězství v soutěži se utkali s Benešovem B. První střetnutí skončilo nerozhodným výsledkem. O vítězném družstvu tedy rozhodl až druhý vzájemný zápas. V něm se i přes domácí zázemí nepodařilo brodeckým vyhrát. Celkově tak v soutěži obsadili 2. místo. Zdařilých výsledků dosahovali i žáci. P. Třeský se stal přeborníkem okresu.

Během další šachové sezony se šachový oddíl Brodce stal přeborníkem okresu. Byl to veliký úspěch, který do klubu nalákal další nové členy. Družstvo žáků ovládlo celý oblastní i okresní přebor, čímž potvrdili svoji formu. Roku 1967 se rozrostl i počet bleskových turnajů, v němž se projevila nestabilita výkonů nejlepších hráčů. Každý turnaj měl jiného vítěze. V soutěži o přeborníka oddílu zvítězil František Matoušek.

Roku 1968 pokračovala žákovská soutěž i turnaj dospělých. Žáci se po prohraném finále umístili v okresním přeboru na 2. místě. V soutěži dospělých vytvořili brodeckí hned dvě družstva. Jelikož šachová tradice na okrese upadala, bylo přihlášeno celkem

jen 5 týmů. Brodce se staly vítězem, druhé byly Brodce „B“. Přišla tak opět možnost postoupit do vyšší soutěže. Bohužel se tak po remíze s Kněževsí a prohrou s Unhoštěm nestalo.

Dne 26. října 1968 byl v Jawa-klubu na Brodcích uspořádán bleskový turnaj družstev i jednotlivců. V kategorii družstev se vítězi staly domácí Brodce „A“. Mezi jednotlivci si nejlépe vedl M. Fialka z Brodců.

V roce 1969 Brodce vystoupily ze soutěže okresního přeboru pro slabou účast a přihlásily se do oblastního přeboru. Zde se utkaly s Benešovem, Poděbrady, Kutnou Horou, Kolínem, Mladou Boleslaví a Říčany. Tito soupeři však byli nad jejich schopnosti. Podařilo se jen jednou remizovat, zbytek zápasů prohráli. Nadále se dařilo i žákům, kteří tentokrát obsadili v okresním přeboru 2. příčku. Celou sezonu zakončili hráči na bleskovém turnaji v Benešově, kde se tým umístil na 2. místě.

Roku 1970 byly vytvořeny v oddílu dvě družstva. „Áčko“ hrálo oblastní turnaj I. třídy, „Běčko“ okresní přebor. Ve vyšší soutěži se však vůbec nedařilo. Po všech odehraných zápasech neměl tým žádný bod. O něco lépe se dařilo družstvu B, které ve své soutěži obsadilo konečné 3. místo.

V následující sezoně skončili dospělí v okresním přeboru na 2. místě. V oblastním přeboru I. třídy se dařilo méně. Zde šachisté obsadili 4. příčku. V bleskových turnajích se nejvíce dařilo B. Pavlíčkovi, který se nakonec stal i přeborníkem oddílu. Žáci se tento rok zúčastnili okresního bleskového turnaje v Benešově. Nejúspěšnější byli M. Fialka a D. Krejčová, kteří ve svých kategoriích obsadili 3. místo.

V následujících letech se činnost šachového oddílu výrazně neměnila. Nadále se hrály okresní a oblastní přebory na úrovni dospělých a žákovská soutěž. Ve své podstatě byla udržena výkonnostní laťka kolem poloviny startovního pole. Počet členů na počátku 70. let 20. století stále stoupal, hlavně pak v žákovských sférách. S nepravidelností byly pořádány bleskové turnaje.

Výkonnostní zlom nastal roku 1975, kdy se družstvu „A“ opět podařilo zvítězit v oblastním přeboru. Nejlepším dorostencem byl Jaroslav Procházka, který obsadil konečné 2. místo v okresním přeboru. Zbytku oddílu se však na turnajích vůbec nedařilo.

Roku 1976 nasadil oddíl do soutěží dokonce tři družstva. Nejlepšího výsledku pochopitelně dosáhlo družstvo „A“, které skončilo v tabulce okresního přeboru na celkovém 2. místě. Opět byl rozehrán turnaj o přeborníka oddílu, kterým se stal M. Fialka. Poprvé v tomto roce také ženy vytvořily samostatný tým a přihlásily se do krajského přeboru. V silné konkurenci se však neprosadily a obsadily 4. - 5. místo. Velkého úspěchu v kategorii jednotlivců na úrovni okresu dosáhl B. Pavlíček, který přebor vyhrál. V krajském kole se mu dařilo i nadále. V konkurenci lepších hráčů se ale musel spokojit s 5. příčkou.

V roce 1977 se projevil výkonnostní vzestup brodeckého „Běčka“, které v okresním přeboru nepředstihlo jen „Áčko“ a „Céčko“, ale všechny ostatní týmy. Celou soutěž tak vyhrálo. Úspěchem též bylo, že Luboš Balata se stal přeborníkem okresu v žákovské kategorii. Bezesporu nejvýraznější událostí bylo, že s aktivní hráčskou kariérou skončil ke konci června 1977 Vojtěch Bořík. Předal tak i kroniku, o kterou se stala téměř 30 let. Novým kronikářem se stal Miroslav Fialka. V. Bořík nakonec dlouholeté nemoci 14. listopadu téhož roku i podlehl.

Následujícího roku bylo dosaženo 5. místa v okresním a 4. místa v krajském přeboru II. třídy. Přeborníkem oddílu se stal opět M. Fialka, který jen těsně porazil druhého M. Tatera. V září 1978 byl odehrán bleskový krajský přebor jednotlivců. Celkem se do soutěže přihlásilo 98 šachistů. Nejlepší z brodeckých byl M. Fialka, který obsadil konečnou 18. příčku. Stejný hráč pak dosáhl většího úspěchu, když se mu v listopadu podařilo zvítězit na bleskovém turnaji u příležitosti VŘSR ve Vlašimi.

Koncem roku 1980 oddíl změnil název z Jawa Brodce na Jawa Zbořený Kostelec. Stalo se tak proto, že celý spolek byl přejmenován dle hlavního působiště tělovýchovné jednoty.

Dne 3. ledna 1982 byl poprvé uspořádán bleskový turnaj s názvem Memoriál Vojtěcha Boříka. Přihlásili se i hráči z konkurenčních oddílů, proto byly vytvořeny tři základní hrací skupiny. Ve finálových bojích, do kterých postoupilo 12 hráčů, si nejlépe vedl Petraš z Tesly Karlín. Hned za ním se umístil domácí M. Fialka. V tomto roce se opět dostavily velice kvalitní výsledky v krajském přeboru II. třídy. V celkovém pořadí Zbořený Kostelec obsadil 3. pozici. Druhé družstvo si vedlo v okresním přeboru ještě lépe, když skončilo na 1. místě.

Nový kalendářní rok byl otevřen Memoriálem Vojtěcha Boříka. Loňský nejlepší kostelecký hráč se ujal rozhodování, a proto do partií nezasáhl. Celý turnaj vyhrál Kalivoda z Tesly Karlín. Nelepším domácím hráčem byl na 4. místě Svoboda. Okresní přebor byl pro tento rok ukončen na 2. příčce, což byl v konkurenci 8 týmů úspěch. Na stejném místě se umístilo i první družstvo v krajském přeboru. Přeborníkem oddílu se již poněkolikáté stal M. Fialka.

Třetí ročník Memoriálu V. Boříka byl uspořádán 7. ledna 1984. Bohužel ani letos se žádnému domácímu hráči nepodařilo ukořistit celkové vítězství. Nejlepší z nich byl M. Fialka na 4. pozici. Vítězem se stal Hodžala z Armabetonu Praha. Krajský přebor byl nakonec dohrán až na 9. místě. Okresním přeborníkem pro rok 1984 se stal šachista Svoboda z kosteleckého oddílu. Během letních prázdnin byl uspořádán tábor s šachovým soustředěním.

Memoriál V. Boříka byl tentokrát odehrán již 30. prosince 1984. Poprvé v historii se podařilo zvítězit domácímu hráči. Byl jím M. Fialka, když ve finálových kolech pouze jednou remizoval a devětkrát vyhrál.

V šachovém roce 1985 Zbořený Kostelec v okresním přeboru nakonec obsadil 5. příčku. Nebyl to sice valný výsledek, ale při počtu 14 přihlášeným týmů to byl přece jen malý úspěch. V domácí soutěži o přeborníka oddílu se na 1. místě se shodným počtem bodů umístili M. Fialka a V. Feierfel. V konečné tabulce krajského přeboru skončil Zbořený Kostelec na 3. příčce; v kategorii jednotlivců vyhrál kostelecký Procházka.

Dne 18. května 1985 se uskutečnil v Říčanech Pohár svobody. Turnaje se zúčastnilo celkem 60 šachistů z Prahy a středočeského kraje. Nejlepším hráčem ze Zbořeného Kostelce byl na 10. místě M. Fialka.

Do 5. ročníku Memoriálu V. Boříka se přihlásilo celkem 30 hráčů. Po základních bojích byla rozlosována finálová skupina, kde uspěl Kalivoda z Tesly Karlín. Druhý skončil loňský vítěz M. Fialka. Pěkného umístění dosáhl ještě Procházka na 4. místě a O. Sládek na 7. místě. Posledně jmenovaný se poprvé stal i přeborníkem oddílu. V soutěži o přeborníka okresu zvítězil Feierfel, druhý byl Sládek (oba ze Zbořeného Kostelce).

Další ročník Memoriálu V. Boříka se uskutečnil 2. ledna 1987. Zúčastnilo se ho 47 hráčů z celého středočeského kraje. Vítězství nakonec dobyl Buřil z Říčan před domácím O. Sládkem. Tento zmiňovaný hráč se stal i přeborníkem oddílu pro rok 1987. Úspěchu kostelečtí dosáhli i na bleskovém okresním přeboru v Neveklově. Zvítězil M. Fialka, druhý byl O. Sládek.

Jednoho z největších úspěchů v historii oddílu dosáhl 9. května 1987 v turnaji o Pohár deníku Svobody již několikrát zmiňovaný O. Sládek. V konkurenci pražských es obsadil 2. místo. Porazit ho dokázal pouze mezinárodní mistr Josef Příbyl.

V konečné tabulce krajského přeboru za rok 1987 TJ Jawa Zbořený Kostelec celkem jasně zvítězila.

Rok 1988 byl tradičně zahájen bleskovým turnajem na počest Vojtěcha Boříka. Na turnaj byli pozváni i hráči s ostatních podniků. Přijeli soupeři z Prahy, Benešova, Zruče nad Sázavou, Vlašimi nebo Čerčan. Vítězem se stal Gregor podniku VDA Praha, který zvítězil jen těsně před M. Fialkou, který reprezentoval Zbořený Kostelec. Další kostelečtí se umístili na 9. místě (Svoboda) a na 12. místě (Teierfeil).

V následujících sezonách byl program podobný. Každoročně byl pořádán Memoriál Vojtěcha Boříka, družstvo se účastnilo krajského i okresního přeboru. Radost vedení oddílu dělali i žáci a žákyně.

Jednou z posledních významných akcí byl turnaj k 50. výročí založení oddílu, který byl uspořádán 10. října 1992 v týneckém kulturním domě. Zúčastnilo se ho 70 šachistů z celých Čech. Ve velké konkurenci byl nejlepší z domácích na 12. místě M. Fialka.

V průběhu působení šachového oddílu v tělovýchovné jednotě se vystřídali 3 předsedové. V letech 1942 – 1965 tuto funkci vykonával zakladatel Vojtěch Bořík. Po něm jím byl až do roku 1984 Josef Křejič. Posledním pak byl Oldřich Sládek, který vykovává post předsedy až do současnosti.

O povaze šachového sportu vypovídá také dopis jednoho člena, který pochází z roku 1994. Jeho autorem je Jiří Voráček, který se odstěhoval do Prahy. Jeho dopis je plný vzpomínek na první léta svého šachového života.

Začátky byly pro šachistu v klubu krušné. Jak píše: „*V klubu mně strašně šachově zmlátili a tak jsem tam již příště nešel.*“ Jenže takto snadno jeho kariéra neskončila. Pan

Bořík mu promluvil do duše a tehdy mladý učeň se neodvážil znovu chybět. Talentovaný byl, jak dokazuje kronika (v sezoně 1946-7 byl s Boříkem na děleném prvním místě). Ještě téhož roku z klubu odešel a s ostatními členy se již nesetkával. Šachy byly v době krátce poválečné záležitostí spíše vedoucích, správců nebo ředitelů. Díky pamětníkovi Voráčkovi máme stručné informace o některých členech klubu. Zakladatele Boříka charakterizuje jako velký pojem místního šachu. S trochou pyšnosti v peru připomíná, že se mu několikrát podařilo šachistu porazit. Kromě jiných se zastavuje hlavně u Ing. Oppelta. Jeho nejvýraznější vlastností byla schopnost organizování. Jako hráč proslul hlavě svým výrokem „*To je špatný tah – to je prohrané.*“ Byla to však taktika, která znamenala, že vítězství už mu neunikne. Vzpomínky na další členy je spíše nostalgické, plné osobních zážitků a sportovních situačních komik.¹⁶

V roce 1993 se šachový oddíl rozhodl osamostatnit. Členství bylo na základě dohody obou stran ukončeno k 30. červnu 1993. Šachový oddíl si ponechal veškeré vybavení a také mu byla vyplacena dotace původně určená právě pro jejich potřeby.¹⁷

¹⁶ VORÁČEK, Jiří - *Dopis*

¹⁷ Dohoda o ukončení členství v TJ Jawa Zbořený Kostelec, dopis z 18. 6. 1993

6 Volejbal

„Volejbal je jeden ze sportů, kterým se místní věnovali s radostí. Poprvé se zde volejbal začal hrát ještě před 2. světovou válkou. Hrál se jen rekreačně přes letní měsíce, kdy se volejbalisté scházeli na hřišti „U Strážů“ (dn. Kozí ulice). Mezi zakladatele volejbalu ve Zbořeném Kostelci můžeme považovat Vojtěcha Hrušku nejst, Zdenka Hrušku a Aloise Salátka. V odbíjené se pokračovalo i v poválečných letech. Centrum bylo přesunuto na hřiště „Koupaliště“ v osadě Hurychov. Nemáme zprávy o tom, že by se hrála nějaká soutěž či přátelská utkání. K většímu rozmachu tohoto sportu došlo v 50. a 60. letech. Hrál se převážně na hřišti „U Dudků“. Hráčskou základnu tvořili: V. Hruška st., J. Příbyl, J. Franěk, K. Souček, K. Barek, J. Šíma, J. Hnud, J. Pešek, E. Eberl, Z. Žďárský. Po roce 1965 se tato volnočasová aktivita začala rozvíjet a do družstva přišli noví mladí a naděšní hráči. Mezi ně patřili J. Janda st., E. Šišnor st., L. Janda, J. Salátek, J. Hruška. Koncem 60. let přišli také do týmu mladí hráči, kteří se později podíleli na prvních velkých úspěších za hranicemi vesnice.“¹⁸

Během 2. světové války se volejbalisté pokoušeli založit svůj vlastní spolek Kroužek odbíjené kosteleckých kamarádů. Jeho činnost však byla zakázána s odůvodněním, že by mohlo dojít k tříštění již existujícího spolku DTJ Brodce (dn. TJ Zbořený Kostelec).¹⁹

6.1 Volejbal v 70. letech²⁰

V 70. letech se objevily generační problémy. Noví hráči přicházeli málo kvůli povinné vojně a někteří starší hráči ukončili aktivní sportovní činnost. Nejlepší místní volejbalista Leoš Hruška proto nastupoval několik let i v Týnci nad Sázavou. i přesto se dařilo hrát soutěž okresního přeboru dál bez větších problémů, avšak bez ambicí na dobré úspěchy.

Přibližně od poloviny 70. let máme podrobné zprávy o činnosti volejbalového oddílu, jehož hráči a hráčky byli: L. Hruška, V. Hruška st., J. Hromas, Z. Urban, J. Novotný, V. Kašpárek, K. Kadlčák, V. Kopecký, J. Mañas, J. Franěk, F. Sešín, R. Coufal,

¹⁸ HROMAS, Josef

¹⁹ BOROVIČKA, Jiří a kol. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města.*, str. 177 - 178

²⁰ V této podkapitole jsou použity zápisy ze zpráv o činnosti volejbalového oddílu 1977, 1978, 1979

M. Šiňor, E. Hromasová. Pravidelně se scházeli v pátek večer v místní tělocvičně (tato tradice pokračuje u volejbalového oddílu dodnes).

Z výročních zpráv volejbalistů existují informace o pravidelné činnosti a sportovních aktivitách přibližně od roku 1977. Tento rok zdá se být pro volejbal přelomový. Zpráva hovoří o tom, že činnost volejbalového klubu byla obnovena po několikaleté odmlce. Právě toto znovuzahájení činnosti bylo pro další vývoj volejbalové tradice nejdůležitější.

Nové začátky v roce 1977 nebyly jednoduché. Díky snaze jednotlivých členů se však situace zlepšila a brzy se v oddílu utvořil několikačlenný kolektiv. Od tohoto roku si klub pěstoval také novou hráčskou základnu, začínala trénovat i mládež. Ke stmelování týmu docházelo i díky ženskému elementu, který umožnil kvalitnější trénink. Ke zlepšení přispěl také příchod dvou hráčů z nedalekého Týnce nad Sázavou. Celý tým se tohoto roku také podílel na opravě venkovního hřiště, které bylo hojně využíváno v letních měsících roku. V zimě volejbalisté využívali, pochopitelně, místní tělocvičnu, kde si vytvořili šatnu. O její využívání se však dělili i s hráči stolního tenisu.

Před začátkem sezony 1977/8, ve které se hráči přihlásili do soutěže okresního přeboru, se zúčastnili ještě turnaje v Týnci nad Sázavou. Během dne však mužstvo podlehl všem třem soupeřům, tedy Týnci nad Sázavou, Čakovcím a Čerčanům. Celý podzim byl pak již ve znamení zápasů hlavní soutěže. Volejbalisté odehráli celkem 11 utkání a přes Vánoce „odpočívali“ na druhém místě v tabulce. Tohoto prozatímního úspěchu dosáhli i díky finanční podpoře TJ, která zakoupila nové vybavení pro účely tréninku.

Ani druhá sezona po obnovení činnosti nebyla bez zdárných výsledků. Družstvo absolvovalo ještě před začátkem sezony přípravné utkání se Sokolem Čerčany, z něhož odešlo jako poražené v poměru setů 2:3.

Soutěž okresního přeboru pokračovala v roce 1978. V jarní části, která se hrála během měsíců května a června, mužstvo odehrálo 7 zápasů. Nicméně pouze jednou odešlo jako poražené. To znamenalo, že se týmu podařilo udržet druhé místo, což byl poměrně veliký úspěch. Soutěže se dále účastnily týmy: Čerčany, Vlašim B, Týnec B, Bystřice, Divišov a Neveklov. První místo vybojoval tým Čerčan a postoupil do krajského přeboru. Kosteletčí volejbalisté tak začali doufat, že příští rok se soutěž podaří ovládnout jim.

Kromě již zmíněné soutěže zasáhlo kostelecké družstvo roku 1978 do dalších turnajů a zápasů. Sehrálo několik přátelských utkání, která je měla motivovat k lepším výsledkům. V únoru se volejbalisté ujali také zorganizování turnaje, který se uskutečnil při příležitosti 30. výročí února 1948. Turnaje se zúčastnila celkem 4 volejbalová mužstva z okolí a vítězem se staly Čerčany. Další turnaj, který kostelecké čekal, byl v červnu pořádán TJ Čakovice. V poměrně velké konkurenci 9 mužstev se Zbořený Kostelec umístil na 5. místě. I toto umístění v polovině startovní listiny brali volejbalisté jako velký úspěch. Podobně pro volejbalisty skončil i turnaj v Babicích, kde také obsadili 5. místo. Smutné bylo, že jim některý z protihráčů odcizil balon.

Prvotní úspěchy rázem vystřídaly prohry. V červencovém turnaji nazvaném O štít Kácova se umístili hluboko v poli poraženým, když v konkurenci 14 mužstev nepostoupili ze skupiny. V srpnu se poprvé volejbalisté také zúčastnili jednoho z nejmasovějších turnajů u nás – Dřevěnice. Zbytek roku už se nesl jen přípravami na další rok, protože okresní přebor se tentokrát hrál až na jaře. Sami volejbalisté jsou se svojí činností i výsledky velmi spokojeni a celý 1978 hodnotí kladně.

Prvním turnajem následující sezony 1979 byla soutěž pořádaná kosteleckými volejbalisty 17. února v místní tělocvičně. Do turnaje se přihlásila mužstva Čerčan, Týnce nad Sázavou, Neveklova a Divišova. Jediným nedostatkem turnaje se nakonec stal problém s topením, který všechna družstva nakonec respektovala. Bojovalo se systémem každý s každým. Hlavní cenou byl putovní pohár, který nakonec vydobyli domácí.

Začátkem března se tým volejbalistů zúčastnil turnaje podobného rázu v nedalekém Týnci nad Sázavou. V konkurenci osmi mužstev obsadili kostelečtí 3. příčku. Toto umístění bylo po kolísavých výsledcích během turnaje nakonec úspěchem. Jediným zklamáním tak tedy zůstala nepřipravenost organizátorů, kteří nebyli schopni zajistit ceny, dokonce ani diplomy.

Koncem dubna 1979 začala soutěž okresního přeboru, do níž volejbalisté nastoupili s cílem stát se celkovými vítězi. Bohužel se jim cíl nevydařil, hlavně díky problémům se sestavením družstva na zápasy. Zklamáním pro volejbalisty také bylo to, že i přesto, že o domácím kole informovali, přišel je do kostelecké tělocvičny podpořit jediný divák. Po odehrání všech zápasů jarní části měli na kontě jedinou porážku, a to od vedoucího celku Týnce nad Sázavou.

První kolo podzimní části se uskutečnilo ve Zbořeném Kostelci. Tentokrát se na volejbalový tým přišla podívat řada místních, aby ho podpořila. Možná i díky tomu se podařilo s Bystřicí a Čerčanami zvítězit. Jelikož se ani v podzimním kole nepodařilo porazit mužstvo z Týnce, stejně jako v minulém roce Zbořený Kostelec nakonec obsadil 2. místo. Mírné zklamání alespoň zlepšil fakt, že nejlepším hráčem celé soutěže byl vyhlášen Leoš Hruška, jeden z hlavních tahounů týmu.

Kromě sportovních akcí, kterých se volejbalisté po celý rok účastnili, jim byla svěřena i vývěska, která slouží k zveřejňování výsledků a aktivit TJ.

6.2 Volejbal v 80. letech²¹

V roce 1980 byl prvním turnajem, na který byli volejbalisté pozváni, týnecký Štít únorového vítězství. Stejně jako v minulém roce nakonec skončili na 3. místě.

Pokračovalo se i v tradici O pohár Zbořeného Kostelce. Kosteletí pochopitelně chtěli domácí soutěž opět ovládnout, nicméně letos byla některá mužstva nad jejich síly. Turnaj po dramatickém průběhu nakonec vyhrálo mužstvo Neveklova před týmem Čerčan. Zbořený Kostelec nakonec uhájil alespoň „bednu“ a obsadil 3. místo.

V květnu hráče opět čekal okresní přebor. Jak už ale naznačil minulý rok, forma volejbalistů klesala. V jarní části soutěže se nedařilo; z devíti utkání Zbořený Kostelec vyhrál jen dvakrát. Proto bylo na místě lépe trénovat, k čemuž měla přispět i účast na letních turnajích v Kácově a v Týnci nad Sázavou. Na kácovském turnaji se nedařilo volejbalistům vůbec, dokonce se ani neprobojovali do vyřazovacích zápasů. To v Týnci nad Sázavou byla situace lepší. V konkurenci 6 týmů sestaveným z přilehlého okolí se mužstvu dařilo. První porážku utrpěli až ve finále od družstva „Pražská“. Zbořený Kostelec za 2. místo vybojoval keramický pohár a domů odjížděli hráči spokojeni.

V září 1980 se proto volejbalisté vrátili na palubovku okresního přeboru plni očekávání. Jejich přání posunout se v žebříčku výše se však nesplnilo. Podařilo se opět vyhrát jen dva zápasy a celkové umístění na 5. místě bylo obrovským zklamáním.

Náladu si spravili až na Vánočním turnaji, který pořádal volejbalový oddíl v Týnci nad Sázavou. Do turnaje se přihlásilo 5 celků, jejichž hru už kostelečtí dobře znali. Ze čtyř

²¹ V této podkapitole jsou použity zápisy ze zpráv o činnosti volejbalového oddílu 1980 - 1989

odehraných zápasů třikrát jasně vyhráli a jednou remizovali. Stali se tak nečekanými vítězi turnaje.

Sezona 1981 byla zahájena domácím turnajem O pohár Zbořeného Kostelce. Tentokrátě domácí sestavili dvě družstva v naději na získání trofeje. Bohužel se ani jednomu v konkurenci Týnce nad Sázavou, Čerčan a Neveklova nepodařilo pořádně prosadit a obsadili 3. a 5. místo. Naprostá mizérie potkala kostelecké volejbalisty na tradičním týneckém turnaji. Nepodařilo se jim dát dohromady „to nejlepší“ z hráčů a navíc se přidala i špatná hra, což vedlo k celkovému propadáku.

Do soutěže okresního přeboru proto nastupovali volejbalisté s určitými obavami, které se potvrdily hned v prvním kole. Hráči podleli družstvům Benešova „B“ i Benešova „C“ a odjeli s rozpačitými myšlenkami. V dalších zápasech jako by ale na hřiště nastoupilo jiné mužstvo. Následujících pět zápasů kostelečtí volejbalisté vyhráli a celkem jasně se postavili do čela tabulky. V létě se proto vybičovali k pravidelnému trénování, aby v podzimních odvetných utkáních jejich forma jen stoupala. Podzimní část byla téměř procházka růžových sadem. Prvním soupeřem, který je čekal, byl Neveklov. Zápas se měl původně hrát na půdě soupeře, ale kvůli špatnému terénu se zápas nakonec odehrál ve Zbořeném Kostelci. Vítězně z tohoto duelu odešli kostelečtí volejbalisté. Dále se utkali s Trhovým Štěpánovem a Divišovem, opět s vítězným koncem. Možná i díky předchozím hladkým výsledkům, se ve střetnutí s Týncem najednou přestalo dařit. Ve vyrovnaném utkání ale nakonec Zbořený Kostelec zvítězil. Vítěznou šňůru Zbořeného Kostelce zastavil až Benešov „C“ a posledním zápasem sezony. Náladu to ale nikomu v mužstvu nezkazilo. Již před zahájením bylo jasné, že za jakéhokoli výsledku se kostelečtí volejbalisté stanou vítězi okresního přeboru. Díky tomuto celkovému vítězství měl Zbořený Kostelec právo zúčastnit se kvalifikace o účast v krajském přeboru.

Kvalifikační kolo se konalo v říjnu 1981 v Benešově na neutrálním hřišti. Soupeři Zbořeného Kostelce byly Uhlířské Janovice a Nymburk. V obou utkáních volejbalisté zvítězili 2:0 a zaslouženě tak postoupili do krajského přeboru. V této sezoně bojovali za TJ Zbořený Kostelec: L. Hruška, V. Hruška, J. Hromas, M. Šiňor, F. Sešín, P. Lokaj, V. Kašpárek, Z. Urban, J. Novotný, J. Maňas. Tento rok byl i přes počáteční nejistotu nakonec nejúspěšnějším rokem v celé historii volejbalové tradice.

Počátek nové sezony, tentokrát roku 1982, se tradičně nesl ve znamení domácího turnaje. I přes ambice z úspěšného loňského roku, vítězství doma nezůstalo. Odvezlo si ho, stejně jako minulý ročník, mužstvo z Čerčan.

Hlavní událostí v tomto roce však byl okresní přebor. S touto soutěží přišlo také cestování do vzdálenějších měst, což byl alespoň v začátcích velký nezvyk. Kromě toho byla soutěž také finančně náročná. Proto byla účast možná jen díky podpoře TJ. Novými soupeři se staly týmy z Vrbové Lhoty, Kolína, Kutné Hory, Nymburka, Lysé nad Labem, Brandýsa nad Labem a Vlašimi. Zbořený Kostelec byl mezi těmito družstvy jediným z malé vesnice, což přinášelo vizitku outsidera. Tato pozice se bohužel během sezony potvrdila. I když se několikrát dařilo hrát vyrovnanou partii, nakonec se od Zbořeného Kostelce štěstí odvrátilo a nezvítězil ani v jediném zápase. Přesto nikdo z hráčů nepovažoval čas strávený tréninkem a zápasy za ztracený. Byla to pro všechny nová a neopakovatelná zkušenost. Tuto soutěž odehráli v jarní části: V. Hruška st., L. Hruška, J. Hromas, J. Novotný, Z. Urban, V. Kašpárek, J. Dušánek, P. Lokaj, J. Maňas, F. Sešín, J. Franěk, L. Šíd; v podzimní části se přidali: K. Kadlčák, B. Troutnar, Vl. Kopecký. Kvůli okresnímu přeboru muselo být také vybudováno vedle tělocvičny nové antukové venkovní hřiště. Jelikož na něj TJ neměla peníze, požádala MěNV v Týnci nad Sázavou. I přesto, že finanční podporu přislíbil, hřiště nebylo v roce 1982 dokončeno. Proto se v soutěži použilo jen „staré“, které si volejbalisté sami zrenovovali.

Následující sezonu 1983 volejbalisté začali na turnaji v Týnci nad Sázavou. Mužstvu se bohužel nepodařilo postoupit ze skupiny a z turnaje rychle vypadlo. Tradiční domácí únorový turnaj musel být odložen na duben kvůli nepoužitelnosti tělocvičny v zimních měsících. I díky tomu se týmu špatně trénovalo a nedařilo se ani na domácí palubovce.

Smůla se volejbalistům začala vyhybat až v okresním přeboru. Po posledním zápase jarní části se drželi na velmi solidním 2. místě, hned za Týncem nad Sázavou, který měl jen lepší poměr setů.

V srpnu 1983 byli pozváni na turnaj do Krhanic. Jakoby se ale vrátila špatná forma a tým skončil v konkurenci 9 mužstev ještě v základní skupině.

S formou se opět potkali až v podzimní části okresního přeboru. Tentokrát se převážně dařilo a družstvo utrpělo jen dvě porážky od celkového vítěze z Týnce nad Sázavou.

Podařilo se tedy udržet si postavení na 2. místě. Byl to na poměry, které ve Zbořeném Kostelci v té době panovaly, výborný výsledek. Tělocvična totiž nebyla vytápěna, a tak se tréninky uskutečňovaly jen v létě. Po ukončení soutěže se volejbalisté už kvůli této nepřízni nesešli.

První možností zatreénovat si byl až turnaj v únoru 1984 v Týnci. Činnost upadala a s případnými tréninky v tělocvičně to vypadalo stále hůř. Nepodařilo se též uspořádat soutěž O pohár Zbořeného Kostelce.

Pořádně se tedy do sezony zapojili volejbalisté až v jarních měsících. V květnu 1984 začal opět okresní přebor. Přesto, že to vypadalo, že tým je po dlouhé přestávce bez naděje na lepší umístění, podařilo se nemožné. V konkurenci 5 mužstev Zbořený Kostelec obsadil 1. místo a stal se podruhé přeborníkem okresu. Opět se tedy přiblížil krajský přebor. Na kvalifikačním turnaji v Dobříši skončil tým na 2. místě, což se bohužel znamenalo, že si tento turnaj v příští sezoně Zbořený Kostelec nezahraje.

Volejbalisty tedy znovu čekal okresní přebor. Po podzimních zápasech ukončili sezonu na prozatímním 3. místě. Před koncem kalendářního roku byli pozváni ještě na vánoční turnaj v Týnci nad Sázavou. Tato účast však byla bez velkého úspěchu.

Problematika vytápění trápila volejbalisty i po Novém roce. Kvůli krutému mrazivému počasí se na první trénink vydali až koncem dubna. Hned začátkem května začal okresní přebor. I přes malou sebranost byly výkony celého mužstva kvalitní. Podařilo se tak vylepšit podzimní postavení na 2. místo, když lépe si vedl jen Neveklov.

S trénováním mužstvo nepohnulo ani přes letní měsíce. Téměř se nescházeli a další ostrá zkouška volejbalisty čekala až koncem srpna v Krhanicích. Turnaj se jim ale vůbec nevydařil a byli vyřazeni ještě v základní skupině.

Podzimní část okresního přeboru 1985/6 také nezačali s valnými úspěchy. Dařilo se jen na půl plynu, což také znamenalo, že po odehraných střetnutích zatím byli v polovině tabulky.

Zbytek roku 1985 a první měsíce roku následujícího byli pro volejbalisty pohromou. Stále se nedařilo vyřešit problém s topením v tělocvičně. Nebyl proto už potřetí uspořádán klasický turnaj O pohár Zbořeného Kostelce. Co bylo však horší, nedalo se trénovat opět až do teplejších měsíců.

Proto se roku 1986 začalo s tréninky až v jarních měsících, kdy se hráči zaměřili hlavně na práci s mládeží. Mimo to odehráli také jarní část okresního přeboru. Výsledky z podzimu se však nepodařilo vylepšit.

I přesto, že se počítalo s generální opravou topení v tělocvičně, neuskutečnila se. Trénink byl v zimě 1987 proto opět omezen na minimum. Úplně však volejbalisté nezaháleli. Několikrát se zúčastnili přátelských zápasů v nedalekých Krhanicích a turnaje v Týnci nad Sázavou.

Na jaře se pokračovalo v turnaji okresního přeboru. Po podzimní části, která se hrála loňského roku, byl Zbořený Kostelec na 5. místě. I přes snahu v jarních kolech, nedošlo k velkému zlepšení a tým nakonec poskočil „jen“ na 4. místo. O letních prázdninách čekal volejbalisty tradiční turnaj v Krhanicích, kde v konkurenci 6 týmů vybojovali 3. příčku.

V září se opět rozběhl okresní přebor. Do další sezony si Zbořený Kostelec odnesl nadějně 2. místo, které by znamenalo postup do vyřazovacích bojů o přeborníka okresu. V některých zápasech dokonce vypomáhali nadějní místní dorostenci, kterých v tomto roce chodilo trénovat až devět. Začalo se také s nábořem dětí, které se pravidelně scházely v tělocvičně ve středu odpoledne.

Kromě hráčů v poli zaznamenal úspěchy také V. Kašpárek, který působil jako rozhodčí v krajských soutěžích.

V roce 1987 se volejbalisté zúčastnili také turnaje v malé kopané. Sestavili hned dvě družstva a soutěž, kterou pořádal ZV ROH n. p. JAWA, doslova ovládla. TJ Zbořený Kostelec obsadil 1. a 2. místo. Svědčí o sportovním založení členů i o jejich urputlosti v bojích.

Rok 1988 zahájili volejbalisté dvěma přátelskými utkáními se Sokolem Krhanice. V únoru uspořádali v kostelecké tělocvičně na žádost OV ČSTV turnaj O štít únorového vítězství. Mužstvo se cítilo poměrně dobře připraveno, ale zvítězit se jim však nakonec nepodařilo a obsadili celkové 3. místo. Hlavním cílem však bylo po 5 letech opět zorganizovat turnaj O pohár Zbořeného Kostelce. K obnovení tradice mohlo znovu dojít i díky opravě topení v tělocvičně. Došlo však k velkému nedorozumění. Ve stejný den se konalo kolo okresního přeboru, a tak se ani jedno z pěti pozvaných družstev nedostavilo.

V jarních měsících byla dohrána druhá polovina okresního přeboru. Volejbalisté nakonec obsadili pěkné 2. místo.

Stejně dobře si vedli i po letní přestávce. Po ukončení podzimní části okresního přeboru byli opět na 2. místě.

Asi největším problémem v této době bylo, že oddíl začal stárnout. I když se v předchozích letech zdálo, že dorostenecká základna se rozrůstá, v týmu vydržel akorát Martin Liška. Družstvo tak stárlo a jeho vyhlídky na udržení stabilně dobrých výsledků mizely. I přesto je nutné podotknout, že volejbalisté dále pilně trénují a Vojtěch Hruška st. byl vyhlášen nejlepším volejbalistou na okrese Benešov.

Velkou akcí, kterou volejbalisté v roce 1988 zorganizovali, bylo soustředění mladých sportovců na Chatě Jawa ve Strážném. Pobyt v Krkonoších trval od 7. do 14. srpna zmíněného roku. Na výlet odjelo přes 25 dětí, společně s nimi 9 dospělých jako dozor. Na celý pobyt byly naplánovány hlavně sportovní aktivity. První den byl zahájen kratší pětikilometrovou procházkou v blízkém okolí chaty, která měla sloužit jako seznamovací. Druhý den už byla na programu delší túra, která měla kolem 14 km. Hlavním cílem byl Špindlerův Mlýn. I přesto, že třetí den bývá kritický, bylo v plánu dojít až k prameni Labe. Vytyčený cíl byl splněn a mohla se začít připravovat sportoviště na další den, kdy se konaly soutěže ve sportovních hrách. V dopoledních hodinách se soutěžilo v běhu přes překážky, hře na slona a v hodů míčem. Odpoledne děti odehrály tenisový turnaj tzv. Grand prix Zbořeňák. Celkově neúspěšnějšími sportovci se stala Gabriela Hrušková (Bartecká) a Aleš Hromas. Na následující den byl naplánován nejdelší výlet – vysokohorská túra na Sněžku. Vrcholu dosáhlo 14 dětí se dvěma vedoucími v 11 hod. 43 min. 11. srpna 1988. Díky špatné viditelnosti bohužel neviděli krásy okolní krajiny. Po namáhavém výletu bylo další den dopoledne naplánováno menší odpočívání. Připravovalo se ohniště a prostor pro večerní karneval. Odpoledne děti hrály volejbal nebo šly na kratší procházku. Poslední den se ještě jednou konaly sportovní hry. V neděli už na všechny sportovce čekalo balení a odjezd do Zbořeného Kostelce.²²

V roce 1989 se již turnaj O pohár Zbořeného Kostelce podařilo uskutečnit, avšak jen za malé účasti tří družstev. Nic to však nezměnilo na faktu, že tentokrát se podařilo týmu kosteleckých volejbalistů zvítězit.

²²HROMAS, Josef - *Poznámky ze zájezdu*

V jarních měsících byl dohrán okresní přebor. Bohužel se oddílu volejbalu nepodařilo udržet 2. místo a skončili nakonec na 3. místě.

V tomto roce se volejbalisté zúčastnili i turnajů v kopané. Jednalo se o soutěže v Úročnici a Bukové Lhotě. Účast však byla spíše trápením. Ukázalo se, že s míčem to umí víc ve vzduchu než na zemi.

Na podzim se rozběhl další ročník okresního přeboru mužů. Na konci kalendářního roku 1989 bylo družstvo TJ Zbořený Kostelec na 3. – 4. místě.

6.3 Volejbal v době nejnovější

V 90. letech se v tradici odbíjené pokračovalo. Tradičně se chodilo trénovat každý páteční večer. Docházelo ke generační obměně týmu, do kterého přišli nově např. J. Kos, J. Janda ml., V. Hruška ml., G. Hrušková (Bartecká). Koncem 90. let přišli další mladí nadějní volejbalisté jako A. Hromas, R. Hromasová (Mikitová), J. Jandová, I. Křivánková (Vrbová), M. Hůrková nebo Jiří Vrbata.

Velkou volejbalovou událostí nejnovějších dějin ve Zbořeném Kostelci bylo utkání, které se konalo při příležitosti 95. výročí založení TJ. Nastoupili proti sobě hráči se zkušenostmi z krajského přeboru 1982 a současní hráči věnující se okresního poháru v kategorii mix. Utkání neslo název „STARŠÍ“ - „MLADÍ“ a uskutečnilo se 11. května 2002 ve 14 hod. v místní tělocvičně.

Družstvo „starých“ si vzal pod svá křídla Josef Hromas, který jako jeden z mála chodí trénovat i se současnou hráčskou základnou a zná tak jejich taktiku. Jejich družstvo nenechalo nic náhodě a před samotným duelem se několikrát v sobotu sešli, aby si po letech opět společně zatrénovali. Na jejich soupisce figurovala jména, která „mladí“ považovali už za legendy. Byli to L. Hruška, J. Hromas, V. Hruška st., E. Hromasová, V. Kašpárek, M. Šiňor, B. Troutnar, Z. Urban, Z. Baloun, J. Novotný a V. Kopecký. Za „mladé“ nastoupili J. Janda ml., J. Jandová, J. Vrbata, R. Hromasová (Mikitová), M. Salátek, G. Bartecká, L. Chmelař, J. Baloun, Z. Labský, L. Křivánek. Utkání řídil z empiru M. Liška. Zápas se řídil zvláštními pravidly, která si hráči stanovili sami – hrálo se na čtyři vítězné sety. I když by se na první pohled mohlo zdát, že „staří“ si s „mladými“ ani neškrtnou, opak byl pravdou. Ten den se v tělocvičně sehrálo vyrovnané utkání, kterému přihlíželo několik desítek diváků z ochozu. Vítězství

nakonec vybojovali „mladí“ v poměru 4:3 (po setech 25:20; 18:25; 25:19; 25:16; 23:25; 22:25; 25:23).²³

Při příležitosti této akce byla vyrobena trička, která měli volejbalisté při hře jako dresy. Ostatní členové TJ Zbořený Kostelec si mohli pamětní triko koupit. Byl o ně takový zájem, že ještě v létě docházelo k dalším objednávkám. Tričko mělo černou barvu, přední část byla vyzdobená zrekonstruovanou podobou Hradu a na zádech byl záznam o již zmiňovaném utkání. Později ho začali volejbalisté používat jako dres za zápasy.

Volejbalový oddíl pochopitelně funguje i nadále. Během posledních let je hlavní náplní činnosti účast v soutěži okresní pohár v kategorii mix a pravidelná účast na Mikulášském turnaji, který pořádají volejbalisté z Týnce nad Sázavou. Výběrově je zde zaznamenáno několik volejbalových akcí, které mohou sloužit jako ilustrační ukázka aktivity volejbalistů.

Na podzim sezony 2003/2004 se TJ Zbořený Kostelec, tak jako každoročně, zapojil do soutěže okresního poháru smíšených družstev. Do turnaje zasáhli již stálé opory týmu, který nastupoval ve složení: Jiří Vrbata, Jana Jandová, Radka Hromasová (Mikitová), Josef Hromas, Aleš Hromas, Zdeněk Labský, Vlastimil Holiš, Jiří Janda, Michaela Hůrková a Jiří Jun. První měření sil proběhlo v tělocvičně Na Karlově v Benešově. V základní skupině se volejbalisté utkali s Babicemi a Sedlcem a v obou zápasech zvítězili. Porážka přišla až ve finále od loňského vítěze Říčan 2:1. V listopadu v Čerčanech proto chtěli svoji formu potvrdit. Prvním soupeřem byly Babice, které se podařilo porazit. Druhým Krhanice, kterým tým Zbořeného Kostelce podlehl. Souboj o třetí místo volejbalisté nakonec psychicky nezvládli a utkání se Sedlcem ztratili v poměru 2:0. Náladu si tým spravil na Mikulášském turnaji, který každoročně pořádají kolegyně volejbalistky z Týnce nad Sázavou. Zbořený Kostelec odjel s vysokými ambicemi obhájit loňské vítězství. Bohužel se ve hře začaly postupem objevovat slabší chvílky způsobené únavou. Stejně se ale pravděpodobně cítili i soupeři. Tým Zbořeného Kostelce nakonec znovu zvítězil před Čechticemi a Kondičním klubem Benešov.²⁴

V lednu 2004 se konalo další kolo okresního poháru smíšených družstev. V základní skupině byli soupeři kosteleckého týmu Babice a Benešov. V prvním zápase s Babicemi volejbalisté v koncovkách naprosto propadli a prohráli jednoznačně 2:0. Benešovu však

²³ Týnecké listy, červen 2002, ročník XII, číslo 3

²⁴ Týnecké listy, únor 2004, ročník XIV, číslo 1

nedali žádnou šanci a zvítězili bez ztráty setu. V souboji o třetí místo se na palubovku proti postavil již tradiční soupeř ze Sedlce. Zbořený Kostelec nedovolil žádné zaváhání a vítězství si „pohlídal“. Třetí místo bylo velice pěkné. Poslední turnaj této sezony se konal na domácí palubovce ve Zbořeném Kostelci. Po skvělém výkonu nakonec místní volejbalisté skončili v soutěži na 2. místě. Předstihli je jen volejbalisté z Říčan, kteří ovšem nespádají do okresu Benešov, a tak se Zbořený Kostelec umístil na 1. místě v okrese.²⁵

Na podzim 2004 volejbalisté opět nastoupili do soutěže. Na prvním turnaji v Čerčanech se volejbalistům vůbec nedařilo. Po pouhém jednom vyhraném setu, skončili na 5. místě. Na druhém turnaji, kde se konal 6. 11. 2001 v Benešově, se již dařilo lépe. Po dvou vyhraných a dvou prohraných zápasech se Zbořený Kostelec umístil v polovině startovního pole. Po podzimních turnajích byl Zbořený Kostelec na 4. místě. Silná účast na pátečních trénincích umožnila, že na klasickém Mikulášském turnaji v Týnci nad Sázavou volejbalisté utvořili dokonce dvě družstva. Vítězství opět nikomu nedarovali a přidali k němu ještě 6. místo „družstva B“.²⁶

Okresní pohár pokračoval v lednu 2005. Další kolo se konalo v Čerčanech, kde Zbořený Kostelec nakonec obsadil 3. místo s bilancí dvou výher a dvou proher. Další kolo volejbalisté organizovali sami v místní tělocvičně. Díky domácímu prostředí a té nejlepší sestavě, kterou mohl dát tým dohromady, se podařilo první tři zápasy proti Benešovu, Babicím i Krhanicím vyhrát. Zlom nastal až v posledním střetnutí proti Říčanům. Bohužel se ukázalo, že na ně Zbořený Kostelec nemá a prohrál v poměru setů 2:1. Celkově se na turnaji umístil na 2. místě. Volejbalisty a volejbalisty sice čekal ještě jeden turnaj, na kterém mohli své dosavadní působení v soutěži vylepšit. K žádnému velkému zlepšení však nedošlo, a tak se umístili v okresní poháru smíšených družstev na celkovém 4. místě.²⁷

²⁵ Týnecké listy, únor 2004, ročník XIV, číslo 1

²⁶ Týnecké listy, prosinec 2004, ročník XIV, číslo 6

²⁷ Týnecké listy, červen 2005, ročník XV, číslo 3

7 Cyklistika

Cyklistika je poměrně novodobým sportem, kterému se členové TJ věnují. Tradici tohoto sportu založil jeden z nejvýznamnějších členů, pozdější předseda TJ, Jiří Vrbata. Byl prvním, kdo si ve Zbořeném Kostelci pořídil horské kolo. Stalo se tak v srpnu roku 1991 po té, co vůbec první kolo tohoto druhu přivezl z Prahy Zdeněk Baloun.

V počátcích byl jediným členem TJ, který podnikal delší výlety. Postupně se k němu přidávali i další začínající cyklisté. Velká naděje byla vkládána do místního talentovaného sportovce Josefa Šímy. Časem se ukázalo, že v něm opravdu dřímá veliký talent pro práci s ozubeným kolečkem.

Z malých výletů se postupem času stávaly celodenní kolovky, na které jezdilo více a více cyklistů. Vyráželo se hlavně po okolí. Častým cílem pak bylo Posázaví, které vstoupilo i do pozdějšího označení cyklistů. Termín Nadšenci z Posázaví je dnes poměrně dobře znám v cyklistickém světě nejen blízkého okolí. Je to i díky závodům, na které členové každoročně vyráží. Mezi ně už tradičně patří Krkonošská 70, Jizerská 50, Král Šumavy, Nova Author cup a další. V ročním plánu závodů nechybí ani cyklistické soutěže pořádané v okolí jako Časovka v Černém lese, Václavický krpál, Železný dědek a pochopitelně domácí Spanilá jízda.

Mezi nejaktivnější cyklisty v TJ Zbořený Kostelec patří, kromě zmiňovaných, ještě: Jan Vrbata, Václav Zídek, Jiří Jun, Filip Novák, Jaroslav Kos, Miroslav Borkovec nebo Daniel Artus.

V roce 2000 se cyklistický oddíl dokonce rozhodl pro vytvoření návrhu vlastních dresů. Byla to velká událost. Dlouho mezi sebou diskutovali o barvách, tuto pomyslnou soutěž nakonec vyhrála žlutá a modrá. Dominantním se stal znak TJ, který zaujímal prostor zad. Původně bylo Nadšenců z Posázaví deset. Byl to Jiří Vrbata, Miroslav Borkovec, Jan Vrbata, Václav Zídek, Jiří Buřič, Jaroslav Kos, Josef Šíma, Pavel Filip, Daniel Artus a Petr Sládek. Netrvalo však dlouho a řady se začaly rozrůstat.

V listopadu 2009 vznikly historicky druhé dresy cyklistů. Tentokrát byla zvolena modro-bílá kombinace barev. Opět na dresech nechyběl znak tělovýchovné jednoty, která jednotlivým členům na koupi přispěla. Zakoupit si je však mohli i cyklisté, kteří nejsou členy spolku.

Cyklisté nezahálí ani v zimních měsících, kdy se věnují běžeckému lyžování. Jsou pravidelnými účastníky dálkových běhů nejen na našem území (Jizerská 50, Krkonošská 70), ale i v zahraničí. Již dva členové TJ se stali držiteli ocenění „Mistr světové ligy dálkových běhů Worldloppet“. Je jím již zmiňovaný Jiří Vrbata a Miroslav Borkovec.

7.1 Spanilá jízda na horských kolech ve Zbořeném Kostelci²⁸

Po vzoru velkých maratonů, které se jezdí v České republice, byl v roce 1994 uspořádán cyklistický závod i ve Zbořeném Kostelci. Již první ročník se konal 2. sobotu v září a u tohoto data pořadatelé zůstali. Za zakladatele je považován ředitel závodu Zdeněk Baloun, který však samotné organizování nechává na Jiřím Vrbatovi a dalších, kteří mu pomáhají. Mezi ty, bez kterých by se závod nemohl konat, patří zejména Josef Hromas, který každoročně dohlíží na časomíru a vede zápisy ze závodu. V jeho kompetenci je také organizace startovního a cílového prostoru nebo nadepisování pamětních diplomů.

V prvních letech byl závod jednodušší – jezdila se jiná trať, která tolik neprověřovala natrénovanou formu pro jízdu v terénu. Od roku 1996 byla trasa změněna, což znamenalo sice zkrácení jednoho okruhu, ale přidání několika techničtějších pasáží a jednoho nebezpečného sjezdu navíc. Závodníci objíždí okruh, který vede převážně lesem, několikrát podle své kategorie. Muži do 40 i nad 40 let objíždí 5 kol; ženy a junioři pouhá 3 kola. Děti, které mají dvě kategorie (do 10 let a do 15 let), jezdí jen část jednoho okruhu. Jeden okruh měří přibližně 7 km. Celá trať je v mnoha místech pojmenována dnes už zcela zlidovělými názvy. Cyklisté musí absolvovat přejezd „kolem řeky“, poté vystoupat prudký „Dančák“, dojet ke „komínu“, zatnout zuby a vyjet kopec „ke studánce“, projet lesem až ke „smeťáku“, v závěru sjet prudký „smrťák“ a přes „Pášovku“ se vrátit do startovního prostoru.

Uskutečnění těchto závodů je možné jen díky finanční podpoře TJ Zbořený Kostelec, která každoročně věnuje několik tisíc na ceny pro vítěze. Dalšími velkými sponzory jsou Město Týnec nad Sázavou, Cyklosport Jan Novotný nebo Stavební firma Otta. Díky hlavním sponzorům se v některých letech podařilo nechat zhotovit pamětní trička nebo čepice.

První ročník se uskutečnil 10. září 1994. Bohužel díky ještě nezaběhnutým kolejm závodů nebyli pořadatelé schopni zapsat celkové výsledky. Jediné, co se tedy dochovalo z prvního ročníku je informace, že vítězem se stal Petr Kuba z Prahy.

To druhý ročník byla organizace v tomto směru lepší. Je dochovaná alespoň výsledková listina mužské kategorie do 40 let. Vítězství si časem 1:36:50 zařídil domácí Jiří Vrbata

²⁸ Pokud není uvedeno jinak, použito: <http://nadsencizposazavi.wordpress.com/spanila-jizda-mtb/archiv-vysledku/>, 22. 4. 2013

před pražskými závodníky Pavlem Kebertem a Petrem Kubou. Celkově bylo přihlášeno 25 závodníků, 6 nedojelo do cíle.

Z třetího ročníku je opět známa jen informace o vítězovi. Tím se stal Petr Filip z Chrástu nad Sázavou.

Čtvrtý ročník, který tentokrát připadl na 13. září 1997, ovládl opět Petr Filip, který porazil druhého Aleše Zazvonila o 2 minuty. Třetí skončil Jiří Vrbata. V kategorii žen si nejlépe vedla Jana Sládková. Za ní skončily na 2. místě Kateřina Hvězdová a na 3. místě Lucie Staňková. Tohoto ročníku se také zúčastnili také 3 junioři a 3 zástupci dětí do 15 let. Na startu bylo celkem 46 amatérských závodníků.

Ročník 1998 se uskutečnil 12. září. Závod vyhrál zkušený Aleš Zazvonil, který druhému Janu Žabovi nadělil téměř 4 minuty. Na 3. příčce skončil Václav Zídek. V kategorii žen byla tento rok slabá účast tří závodnic. Podobně na tom byla i startovní listina juniorů a dětí.

Pošesté se Spanilá jízda uskutečnila 11. září 1999. Tento ročník byl výjimečný hlavně proto, že ve své podstatě neměl jediného vítěze kategorie mužů do 40 let. Celý závod spolupracovali v čele závodu Petr Filip a Aleš Zazvonil, kteří se v cílové rovině chytli za ruce a nakonec projeli cílovou páskou ve stejném čase 1:26:57. Třetí místo obsadil domácí reprezentant Josef Šíma. V kategorii nad 40 let byl nejlepším cyklistou Jan Patka, který si během závodu vytvořil čtyř minutový náskok před Jiřím Vrbatou. Do závodu se přihlásily i 3 ženy, mezi nimiž byla nejlepší Jana Kalinová z Vlašimi. Na startu také nechyběli ani junioři od 15 do 18 let. V tomto ročníku soupeřili o vítězství 3 mladíci. Vítězem této kategorie se stal Petr Sládek. V obou dětských kategoriích bylo přihlášeno celkem 8 dětí.

Další ročník byl uspořádán 16. září roku 2000. Závodníků, kteří se postavili na start, bylo víc než 30. V hlavní mužské kategorii se letos očekával velký boj. Na startu byli všichni hlavní favorité, mezi kterými byli hlavně loňští vítězové. Po pěti kolech nakonec pomyslnou cílovou páskou jako první protkl Aleš Zazvonil. Necelé 2 minuty za ním dojel do cíle Nadšenec z Posázaví Josef Šíma. Poslední volné místo na stupních vítězů obsadil dřívější vítěz Petr Filip. U mužů nad 40 let se žádné velké změny ve výsledkové listině oproti loňskému roku neodehrály. Vítězem se opět stal Jan Patka před domácím Jiřím Vrbatou. Za zmínku stojí, že časy cyklistů byly letos díky lepším

podmínkám na trati rychlejší. Ženy byly tentokrát jen dvě. Lepšího času dosáhla Petra Járková před Markétou Dvořákovou. Na dětské trati se objevilo celkem 8 malých závodníků.

V pořadí již 8. ročník Spanilé jízdy se konal 15. září 2001. V kategorii do 40 let se mezi sebou „utkalo“ 25 závodníků. Nejlepším z nich se už poněkoli káté stal Petr Filip z Chrástu nad Sázavou. Za tím skončil Aleš Zazvonil. Na 3. místě skončil Nadšenec z Posázaví Václav Zídek. Bramborový stupínek obsadil Josef Šíma. Muže nad 40 let ovládl Josef Brauner před Lubošem Opavou. Na 3. místě skončil jen o 36 vteřin Nadšenec z Posázaví Jiří Vrbata. Ženy se opět přihlásily jen dvě. Vítězkou se stala Hana Kovářová před Markétou Dvořákovou. V juniorské kategorii byli také jen 2 účastníci. Vyhrál Dan Střihavka před kosteleckým Janem Vrbatou. Děti se na trati opět objevilo 8.

Devátý ročník cyklistického závodu se uskutečnil tradičně druhou zářijovou sobotu, tentokrát 14. 9. 2002. Trať byla ztížena rozbahněnými úseky kolem řeky a u lesní studánky. S těmito podmínkami si nejlépe poradil Michal Veselý ze Čtyřkol. Druhý skončil Michal Páleník z Čerčan a třetí Miloslav Antoš z Lešan. Bramborou příčku obsadil kostelecký Josef Šíma. Na stupních vítězů se barvy kosteleckých Nadšenců z Posázaví objevily díky Jiřímu Vrbatovi, který obsadil 2. místo v kategorii nad 40 let, a jeho synovi Janu Vrbatovi, jenž obsadil taktéž 2. místo v kategorii juniorů.²⁹ Z žen si nejlépe vedla Alena Šípková, za níž se seřadily další 4 závodnice. Děti se tentokrát přihlásilo jen 6.

Jubilejní 10. ročník tohoto závodu se uskutečnil 13. září 2003. Jako tradičně se závod stal zakončením letní sportovní sezony ve Zbořeném Kostelci. I když tento rok nebylo zrovna ideální počasí, závodníci se v bahnitém terénu prali o co nejlepší výsledek hlava nehlava. Ze závodu byl pořízen videozáznam, na kterém pracoval na trati i doma ve střižně David Hart z Benešova. Závod nakonec ovládl Aleš Zazvonil z Chrástu nad Sázavou před kosteleckým Josefem Šímou a Michalem Veselým z Čerčan. V seniorské kategorii nás nejlépe reprezentoval Jiří Vrbata, který opět obsadil 2. místo za Janem Patkou. Třetí pak skončil Matřin Žofka z Mníšku pod Brdy. Z juniorů si nejlépe vedl Martin Střelka, za ním na 2. místě skončil Jan Vrbata. Nejlepší ženou

²⁹ Týnecké listy, říjen 2002, ročník XII, číslo 5

pak byla Magdaléna Boučková, druhá skončila Kateřina Jirsová a třetí Petra Járová. Na stratu bylo také 9 dětí.³⁰

Následující ročník se konal 18. září 2004. Tento ročník byl velkým úspěchem Josefa Šíma, který po dlouhé době jako domácí závodník zvítězil. Porazil loňského vítěze A. Zazvonila (2. místo) a Miloslava Antoše (3. místo). Bylo to pro cyklistu cenné vítězství, protože za krásného babího počasí přijela do Zbořeného Kostelce široká konkurence z okolí.³¹ V kategorii nad 40 let opět panoval Jan Patka, na kterého již několikátý rok nestačil druhý Jiří Vrbata. Třetí skončil Martin Žofka. Mezi 4 ženami na startu byla v cíli nejrychlejší Kateřina Jirsová před Lucií Zadražilovou a Irenou Maříkovou. Z juniorů byl nejlepší Adam Röth. Radost pořadatelům také dělá stabilní počet zúčastněných dětí, tento ročník jich absolvovalo celkem osm.

Roku 2005 se uskutečnil už 12. ročník. Účast ve všech kategoriích dospělých o něco klesla. Ze 13 závodníků do 40 let byl v cíli nejrychlejší Aleš Zazvonil před Zdeňkem Labským (Nadšenci z Posázaví) a Hynkem Matějcem. Čtvrté místo obsadil Josef Šíma. Mezi muži nad 40 let byl pro tento rok nejlepším jezdcem Jiří Vrbata, který prolomil šňůru druhých a třetích míst. Mezi ženami závodila bohužel jen jediná závodnice, která mimo jiné obhajovala loňské vítězství. V dětských kategoriích v roce 2005 závodilo celkem 10 cyklistů.

13. ročník Spanilé jízdy se uskutečnil 16. září 2006. Vítězem se už po několikáté stal Aleš Zazvonil. Druhý skončil Hynek Matějec a třetí Zdeněk Labský. Tito závodníci si jen prohodili umístění z loňského ročníku. Mezi staršími byl letos opět nejlepší dřívější vítěz Josef Brauner, který porazil Jiřího Kokeše a Jana Žabu. Na 4. místě skončil Jiří Vrbata, za ním pak ještě několik závodníků. V kategorii žen bylo na startovní listině zapsáno celkem 5 závodnic. Vítězkou se stala Vlasta Miláčková z Prahy. Druhá skončila Irena Maříková a třetí Martina Šmolíková. Startovali zde také 4 junioři a 14 dětí.

V roce 2007 závody dokončilo pouhých sedm cyklistů do 40 let. Opět vyhrál Aleš Zazvonil, druhý skončil Josef Šíma a třetí byl Jiří Jun. Mužů nad 40 let dokončilo závod také jen sedm. Tuto kategorii vyhrál Jiří Kokeš před dvěma kosteleckými závodníky Jiřím Vrbatou a Pavlem Bořilem. Ženskou kategorii ovládla Klára Pochobradská, druhá

³⁰ Týnecké listy, říjen 2003, ročník XIII, číslo 5

³¹ Týnecké listy, prosinec 2004, ročník XIV, číslo 6

skončila Vlasta Miláčková a třetí Kateřina Jirsová. Mezi juniory byl nejlepší Jan Mařík před domácími Filipem Novákem a Václavem Bořilem. O přední umístění si to rozdaly i děti, tentokrát jich bylo 11.

V pořadí již 15. ročník se uskutečnil 13. září 2008. Těžký terén některé závodníky připravil o radost z dokončení závodu. Proto si cílovou rovinku mohlo vychutnat „jen“ 18 cyklistů v obou mužských kategoriích. Jako první zdolal všechny okruhy Miloš Fox, který za sebou nechal i dřívější vítěze Josefa Šímu a Aleše Zazvonila. Tento výkon byl obdivuhodný právě proto, že M. Fox již patřil do kategorie mužů nad 40 let. Mezi ženami si nejlépe vedla Alžběta Patková, za níž skončily Irena Maříková a Magdalena Bořilová. Kategorii juniorů nakonec vyhrál Jan Mařík před Jakubem Jarošem a Filipem Novákem. Na startu nechyběly také děti, kterých tento rok vyjelo na trať celkem jedenáct.

V sobotu 12. září 2009 měli členové TJ na programu další ročník Spanilé jízdy. Tento ročník byl opět ve znamení úniku Miloše Foxe, který ještě vylepšil svůj loňský čas a opět se stal vítězem závodu. Jako věčně druhý opět skončil Josef Šíma. Tento ročník byl zajímavý i tím, že více závodníků bylo přihlášeno do starší mužské kategorie. Žen závodilo celkem 5 a vyhrála opět Alžběta Patková. Juniorský závod vyhrál znovu Jan Mařík. Došlo k velkému nárůstu přihlášených dětí. Do 10 let jich bylo celkem třináct, do 15 let pak jedenáct.

Následující ročník poměrně slabý na účast. Vítězem se stal po boji v závěrečném okruhu Tomáš Mařík. Pouhých 9 vteřin za ním skončil Marek Tupý, 3. místo obsadil Nadšenec z Posázaví Zdeněk Labský. Mezi muži nad 40 let si nejlépe vedl Jan Patka, druhý byl Josef Brauner a třetí Jiří Kokeš. Kategorie žen letos vyzněla zcela na prázdno, žádná se totiž na startovní listinu nezapsala. Mezi juniory si to o celkové vítězství rozdalo celkem 6 mladíků. O více než 2 minuty nakonec vybojoval první místo domácí Filip Novák před Martinem Filipem. Velký zájem byl opět mezi dětmi, i když oproti loňskému ročníku trochu opadl. Celkově se přihlásilo 18 dětí.

V roce 2011 přijel do Zbořeného Kostelce opět Miloš Fox. Znamenalo to jediné – výzva pro ostatní zkušené matadory, aby se pokusili tohoto všestranného sportovce porazit. Bohužel pro ostatní byl i tento rok k neporažení. O necelou minutu porazil Josefa Šímu (tentokrát už také patřil do kategorie nad 40 let). Celkově třetí skončil Michal Vlachovský z Mirošovic. Do závodu se tentokrát přihlásily dvě ženy. Boj byl poměrně

vyrovnaný. Z vítězství se nakonec radovala Hana Vrbovcová před Magdalenou Bořilovou. Juniorskou kategorii již po několikáté ovládl Jan Mařík. Na trati se také objevilo 14 dětských závodníků.

Zatím poslední ročník byl uspořádán 8. září 2012. Co se týče účasti, byl to poněkud slabší ročník. Vítězství si nakonec odvel Michal Vlachovský, na něm se seřadili Adam Císař a Aleš Zazvonil. Vítězem kategorie nad 40 let se stal Josef Šíma, který byl celkově druhý za M. Vlachovským. Vítězkou mezi ženami se stala Magdalena Bořilová, jejímiž jedinými soupeři byly fyzická kondice a nástrahy na trati. Mezi třemi přihlášenými juniory si nejlépe vedl Martin Filip. Zájem částečně opadl i v dětských kategoriích. Celkem se na trať vydalo 10 dětí.

Mezi cyklistickými Nadšenci z Posázaví je netrpělivě očekáván jubilejní 20. ročník, který se uskuteční 14. září 2013.

8 Tělocvična

8.1 Stavba³²

Počátky výstavby tělocvičny jsou spjaty s hokejem. Původně se totiž uvažovalo o hokejových kabinách pod hřištěm. K zásadnímu zvratu došlo v zimě 1959/1960, kdy bylo rozhodnuto, že místo kabin bude vystavěna celá tělocvična. Vzorem pro kosteleckou tělocvičnu se stala sokolovna v Teplýšovicích. Samotná výstavba byla pro celou TJ obrovskou událostí. Všichni, kteří se podíleli na tělocvičně, začali stavbu označovat za „AKCI Z“.

Začátek výstavby je datován k 21. květnu 1960, kdy byl položen základní kámen. Na stavbě se podíleli svépomocí členové TJ: Eduard Šiňor st. (vedl mj. deníky brigád), Jaroslav Marvan, Karel Souček, Jaroslav Dudek, František Příbyl, J. Maňas, St. Šíma, J. Filip, Jan Liška, O. Šálek a další.

Na začátku června 1960 se začaly stavět zděné základy, v červenci se pak započalo s výkopem sklepa. V listopadu pak probíhaly převážně práce na zdění a byla vykopána studna. Pracovalo se i přes Vánoce, kdy byly ke stavbě navezeny cihly a stavební kámen.

Na stavbu se dobrovolníci vrátili díky teplejšímu počasí (teploty se v tomto měsíci pohybovaly mezi 8° a 16° C) v březnu 1961. Celé jaro se pokračovalo se s navážením materiálu, převážně z Přestavlk, Heřmaniček, Bukovan a Kamenného Přívozu, a zděním. V červnu se započalo s šalováním a přípravou na okna i přes malou nepřízeň počasí. Často se objevovaly přeháňky nebo bylo zataženo. V druhé polovině měsíce se počasí začalo více podobat letnímu. Oteplilo se, a to přispělo ke zvětšení zájmu o stavbu a nárůstu počtu dobrovolníků. Přes léto se pracovalo aktivně, což znamenalo, že v září už se střecha pobíjela prkny. Do konce roku se začalo se zazdíváním oken, zárubní, začal se nahazovat strop.

K obnovení prací došlo na konci března 1962. Na programu bylo opět zazdívání okenních rámců a štítů či usazování dveří. V květnu zahájili dobrovolníci stavbu schodiště a mohly tak být začaty i práce v prvním poschodí, kde se nacházely pozdější šatny. Pracovalo se též na elektroinstalaci a zavedení vody. Přes léta 1962 byly

³² Pokud není uvedeno jinak, jsou v této podkapitole použity *Deníky brigád 1959 - 1968*

provedeny práce hlavně uvnitř budovy jako štukování, zahazování, betonování, bílení nebo natírání.

V říjnu se práce konečně přesunuly do haly tělocvičny. Kabiny, které byly umístěny na chodbě a v patře na ní už byly téměř hotovy. Byl srovnán povrch v hale, aby mohlo dojít k položení podlahy, zasazeny byly též okna. Práce byly pro tento rok ukončeny 6. prosince, kdy byl dovezen kotel. V roce 1962 bylo odpracováno celkem přes 5 300 hodin.

V prvních stavebních měsících roku 1963 se pracovalo hlavně na bytě pro správce. Po zbytek roku šly práce pomalu. Dělalo se hlavně uvnitř budovy na stropu, sociálním zařízení, topení, podlaze. V říjnu se také nahazovala tělocvična zvenčí, natíraly se okapy. Začínalo se také s generálním úklidem uvnitř i vně stavby.

V tělocvičně se poprvé cvičilo 16. dubna 1964. Navázalo se tak na dlouholetou tradici, kdy se ke sportovním účelům, zejména pak na cvičení, využíval prostor hostince „U Marků“. K dokončení celé stavby došlo o rok později, kdy byly dokončeny veškeré práce. Tělocvična byla zajisté největším zlomem celé historie TJ Zbořený Kostelec. Členové TJ si tělocvičnu postavily svépomocí, pracovali zdarma.

S malou přístavbou se začalo roku 1968, kdy byla tělocvična rozšířena o balkon a nářad'ovnu. Základní kámen byl položen přesně v 10:40 hod. 24. března. Práce šly poměrně pomalu i přesto, že se opět pracovalo od března do prosince. Poslední dodávka byla dokončena 2. července 1970, kdy došlo k dohotovení poslední skříně do nářad'ovny.

S platností od 1. září 1983 přešla tělocvična do vlastnictví TJ Zbořený Kostelec. Ta byla v dřívějších letech majetkem OV ČSTV, který přislíbil, že v budoucí době bude poskytovat plat pro správce objektu.³³

Roku 1986 byla za finanční podpory OBP Benešov uskutečněna oprava poloviny střechy s tím, že k opravě té druhé dojde o rok později. S touto opravou byla také věnována TJ částka 10 000 Kčs na opravu sociálního zařízení.³⁴

³³ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1983

³⁴ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1986

V roce 1989 zažádala TJ o další peníze, tentokrát na opravu dalších střešních částí a komína. Požadovala celkem 5 500 Kčs od OV ČSTV Benešov. Opravy byly uskutečněny dle žádosti.³⁵

S platností ke 2. červnu 1999 přešla tělocvična do majetku Města Týnce nad Sázavou.³⁶ Díky tomu se na konci léta 2003 započalo s nutnou opravou střechy. V říjnu došlo k výměně celé střešní krytiny a střešní konstrukce a po letech přestalo do tělocvičny zatékat. Po té mohla proběhnout i rekonstrukce podlahy, která byla tzv. „vydrátkována“ a potažena protiskluzovým lakem. Jediné, co tak mohlo Kosteláky mrzet je, že z podlahy zmizel znak TJ, který nebyl po rekonstrukci obnoven.³⁷ Byla opravena veškerá elektroinstalace a došlo k výměně osvětlení. Finanční prostředky Město Týnec nad Sázavou věnovalo i na zavedení plynofikace a kanalizace.³⁸

V současné době je tělocvična v poměrně dobrém stavu. Je hojně využívána dospělými i mládeží. Scházejí se zde hlavně volejbalisté, florbalisté, peceradští fotbalisté, hráčky badmintonu, ženy sem chodí cvičit a týnečtí tenisté a stolní tenisté zde také zlepšují své kvality.

8.2 Fungování tělocvičny v 80. let

V 80. letech 20. století sloužila také často jako ubytovací zázemí dětských táborů. Kupříkladu během letních prázdnin 1984 využil prostory tělocvičny a přilehlé hřiště i turistický oddíl TJ NHKG v Ostravě, který sem přijel na rekreaci a letní tábor.³⁹ Roku 1987 se do Zbořeného Kostelce tito sportovci vrátili. Strávili zde pětidenní ozdravný pobyt. Téhož roku se zde konalo soustředění volejbalových zákyň z TJ Spartak BS Vlašim. Byly to akce, které opět přinesly alespoň symbolickou částku do pokladny.⁴⁰

Jedním z oddílů, které tělocvičnu pravidelně využívali, bylo i cvičení žen a dětí. Jeho činnost byla zahájena v září roku 1987. Cvičení, kterého se zúčastňovalo okolo 15 dětí, se konalo za dozoru dospělých osob každé úterý a čtvrtek v podvečer. Každé dítě si zde mohlo najít svou oblíbenou aktivitu, ať už to byl aerobik za doprovodu hudby,

³⁵ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1989

³⁶ Smlouvy o užívání tělovýchovného areálu ve Zbořeném Kostelci

³⁷ Týnecké listy, říjen 2003, ročník XIII, číslo 3

³⁸ VRBATA, Jiří

³⁹ Zápisy ze schůzí výboru roku 1984

⁴⁰ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1987

cvičení na náradí nebo kolektivní hry. Děvčata ještě navíc nacvičila sportovní vystoupení při příležitosti MDD. Při této příležitosti byl zakoupen také první magnetofon, který kromě dětí využívaly také ženy.⁴¹

Existence tělocvičny a přilehlého hřiště s sebou ne vždy přinášela jen sportovní události. V jarních měsících roku 1986 bylo využíváno hřiště u tělocvičny pro potřeby uskladnění motorek z podniku JAWA. Hřiště nemohlo být kvůli tomu tedy využíváno, na druhou stranu díky této dohodě o pronájmu přiteklo do pokladny TJ za každý den 702 Kčs.⁴² Nepříjemnější situaci museli členové výboru řešit roku 1987. Tento rok se nesl v duchu dohadů o uskladnění betonových rour na fotbalovém hřišti vedle tělocvičny, o kterém dle TJ rozhodl předseda Okresního výboru Jan Bendl. Problém byl řešen na několika schůzích výboru bohužel bez zdárného výsledku. Výbor s uskladňováním nesouhlasil hlavně proto, že povrch hřiště byl udržován svépomocí při brigádnických akcích a na jeho získání vynaložila TJ značné množství finančních prostředků. Navíc to znemožňovalo trénink dospělých fotbalistů a mohlo dojít ke zranění, jelikož hřiště bylo v letních měsících hojně využíváno jak dětmi tak dospělými.⁴³

Také se zde v 80. letech 20. století pravidelně uskutečňovaly během prázdninových měsíců taneční zábavy, které přinášely do pokladny TJ menší finanční obnosy.⁴⁴

8.3 Míčové turnaje

Tělocvična také slouží k pořádání jednotlivých sportovních turnajů, které místní členové tělovýchovné jednoty pořádají.

8.3.1 Turnaj v deblu

Volejbalový turnaj dvojic se pravidelně koná v červenci. Systém hry není úplně stálý, někdy hraje „každý s každým“, jindy na základní skupiny a následuje vyřazovací pavouk (vždy záleží na počtu účastníků). Turnaj je od roku 2011 přejmenován na Memoriál Leoše Hrušky na počest jednoho z nejlepších kosteleckých volejbalistů. Vítězové získají na rok putovní pohár.

⁴¹ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1987

⁴² Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1986; zápisy ze schůzí výboru roku 1986

⁴³ Zápisy ze schůzí roku 1987

⁴⁴ Výroční zprávy o činnosti TJ z 80. let 20. století

„Původní pohár daroval Ernovi Eberlemu tanečník z Prahy Jaroslav Bláha, který ho vyhrál těsně po 2. světové válce v taneční soutěži. V Kostelci se k němu přidělal nový podstavec a získat ho mohly týmy v turnaji O pohár Zbořeného Kostelce při výročí února 1948. Když byla soutěž zrušena, začal se používat pro turnaj v deblu. To se musel znovu přidělat podstavec na štítky s vítěznými dvojicemi.“⁴⁵ O úpravy poháru se stará Josef Hromas.

Podrobná zpráva z jednotlivých ročníků bohužel není. Následují proto informace jen z některých.

Dne 6. července 2002 se v místní tělocvičně sešli volejbalisté, kteří se chtěli zúčastnit 11. ročníku turnaje v deblu. Tentokrát se na startovní listinu zapsalo 7 dvojic, které se utkali tzv. každý s každým ve dvou setech hraných do 21. Bohužel místní neměli sílu, aby porazili týnecké bratrské duo Jaromír a Michal Kuchtovi. Druhé místo obsadili J. Dosoudil a H. Bernardová. Na třetím místě se objevili první reprezentanti TJ, a to Jan Vrbata a Z. Labský. Největší hvězdou turnaje byl vyhlášen ostřílený volejbalista Josef Hromas.⁴⁶

Ročník 2010 byl slabší na účast. Do turnaje se přihlásily jen 4 dvojice. Úroveň však nebyla špatná. Bojovalo se na dva vítězné sety do 21 tzv. „každý s každým“. Do turnaje jako mírní favorité nastupovali Jana Jandová a Josef Hromas. Ukázalo se, že za ně nejsou považováni náhodou. Poslední utkání dne se nakonec stalo finálovým. Proti již zmíněným, kteří neztratili zatím ani set, se postavila mladá sourozenecká dvojice Lenka a Jan Vrbatovi. Postupem času se ukázalo, že nervozita způsobila „strach z vítězství“ a celkem jednoznačně si vítězství nakonec pohlíkali Vrbatovi.

8.3.2 Míčový pětiboj

Pětiboj je soutěž dvojic, kterou TJ Zbořený Kostelec pořádá každoročně v místní tělocvičně. Tradičně se konal v červnu, ale poslední ročníky byly přesunuty na podzimní měsíce. Přihlášení účastníci soupeří v hodů na koš, volejbalu, stolním tenisu, nohejbalu a fotbalu. Na začátku jsou vždy rozlosovány „pavouky“, kterými se soutěžící mohou postupně probíjet až do finále. Podle toho, v jaké fázi skončí, obdrží počet bodů (čím déle vydrží, tím méně). Vyhraje ta dvojice, která získá v součtu

⁴⁵ HROMAS, Josef

⁴⁶ Týnecké listy, srpen 2002, ročník XII, číslo 4

nejméně bodů. Vítězové si mohou na rok odvézt putovní pohár. Nejprve jím byla skleněná váza, která byla posléze vyměněna za klasický pohár, na který se lepší štitky se jmény vítězů.

Bohužel opět není dochována podrobná zpráva z jednotlivých ročníků.

Osmý ročník soutěže se uskutečnil 8. června 2002. Do soutěže se přihlásilo deset dvojic. Na začátku každé z disciplín byl vylosován pavouk. Již před začátkem se utvořili mírné favorité, kteří své postavení v očích soupeřů uhájili. Z vítězství se radoval manželský pár Tomáš a Gábina Barteckých. Druzí skončili zkušený J. Janda ml. a M. Salátek. Třetí místo vybojovali až v dodatečné disciplíně (kvůli shodě bodů) Z. Labský, Příbyl.⁴⁷

Dne 14. června 2003 se uskutečnil 9. ročník. Nejvíce se v tomto ročníku dařilo rodinné dvojici J. Hromas, A. Hromas. Druhá skončila dvojice Labský, Příbyl a třetí Kos, Mejzlík.⁴⁸

Roku 2009 se turnaj uskutečnil za velice slabé účasti třech dvojic. Tentokrát se proto hrálo systémem „každý s každým“ ve všech pěti disciplínách. Vítězně nakonec odešla manželská dvojice Tomáš a Gábina Barteckých, když ovládli kopanou, nohejbal a stolní tenis. Na celkovém druhém místě pak skončila dvojice J. Kos a J. Hromas, třetí pak sourozenecká dvojice Jan a Lenka Vrbatovi.⁴⁹

V roce 2010 se přesunulo datum konání pětiboje na listopad. 20. listopadu se sešla v ranních hodinách řada nadšených sportovců. Během turnaje se začali jako favorité jevit Radek Valeš a Jan Litoš. Své postavení, které si vyrovnanými výkony vybojovali, už neztratili a celý turnaj nakonec ovládli. I přesto, že jsou původem z Prahy a kostelečtí je nazývají spíše „naplaveninami“, výhru jim všichni přáli. Za nimi na 2. místě skončili M. Weisheitel a D. Artus, 3. příčku obsadili manželé Barteckých.

⁴⁷ Týnecké listy, srpen 2002, ročník XII, číslo 4

⁴⁸ Týnecké listy, říjen 2003, ročník XIII, číslo 5

⁴⁹ Zápis z ročníku 2009

8.3.3 Turnaj v nohejbale

Turnaj v nohejbale byl pravidelně pořádán mezi lety 1999 – 2003.

Bohužel se podrobnější zprávy z jednotlivých let se nezachovaly. Proto jen jedna zpráva o průběhu turnaje.

3. srpna 2002 se uskutečnil 4. ročník turnaje v nohejbalu. Přihlásilo se 6 dvojic ze Zbořeného Kostelce a okolí. S největší formou se zde potkala dvojice Zbořil – Müller, která si říkala „Kopyta“. Druzí skončili nohejbalisté, kteří bojovali pod přezdívkou „Urbex“ a třetí skončili Veselý – Kabhart. Nejlepší z domácích byli J. Janda ml. a M. Salátek na 4. pozici.⁵⁰

8.4 Správci tělocvičny

Prvním správcem byl Václav Vrbata, který zastával tuto funkci v letech 1964 – 1968. V tomto roce pomyslné žezlo správce převzal Jan Trojánek, jenž byl správcem až do roku 1980.

Mezi lety 1980 – 1985 byl správcem tělocvičny Zdeněk Veselský. S jeho působením souvisel i pokles členské základny. Způsobilo to hlavně jeho zanedbání a nezájem o správné fungování tělocvičny. Již roku 1982 s ním TJ zrušila vedlejší pracovní poměr a zažádala, aby opustil bytové prostory s tím, že MěNV Týnec nad Sázavou mu přidělí nový byt. K tomuto však nedošlo. Ani soudní příkaz k vystěhování Z. Veselského nedonutil opustit bytovou jednotku.⁵¹

Novým správcem se po dlouhých tahanicích s předchozím stal Václav Mach, který se o objekt staral v letech 1985 – 1988. Nicméně ani jeho správcování nebylo dle představ výboru TJ. Roku 1987 musel na členských schůzích několikrát řešit jeho nepřítomnost v objektu při akcích pořádaných tělovýchovnou jednotou. Dalším problémem byl též nepořádek v tělocvičně, na který si začínali stěžovat všichni návštěvníci tělocvičny.⁵² Ke zlepšení vztahů se správcem tělocvičny, který se k výboru nadále choval arogantně a odmítal plnit jejich žádosti, nedošlo ani následujícího roku. Jelikož

⁵⁰ Týnecké listy, říjen 2002, ročník XII, číslo 5

⁵¹ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1983; zápisy ze schůzí výboru roku 1983

⁵² Zápisy ze schůzí výboru roku 1987

nakonec odmítl jakkoliv se členy výboru spolupracovat, bylo jednohlasně rozhodnuto dát Václavu Machovi okamžitou výpověď z pracovní smlouvy i ze služebního bytu.⁵³

Tělocvična byla několik měsíců po vystěhování V. Macha bez správce. V listopadu 1989 bylo na žádost Karla Barka odsouhlaseno, že může užívat byt u tělocvičny za nájem 150 Kčs měsíčně. S trvalým správcem už TJ nepočítá po špatné zkušenosti s V. Machem. Všechny opravy byly v kompetenci Miloslava Kříže, který se o sokolovnu staral.⁵⁴ K. Berek zůstal v bytové jednotce až do roku 2000.⁵⁵ V tomto roce byl vystřídán Milošem Klimentem, který nevykonával dle mnohých návštěvníků tělocvičny svoji práci svědomitě a po dlouhých 13 letech tělocvičnu opustil. Nový správce, který by měl převzít tuto funkci od 1. července 2013, není zatím znám.

⁵³ Zápisy ze schůzí výboru roku 1988

⁵⁴ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 1989; zápisy ze schůzí výboru roku 1989

⁵⁵ Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 2000

Závěry

DTJ Zbořený Kostelec nebo Brodce byla založena roku 1907 díky aktivitě dělníků, kteří pracovali v přádelně původně založené Jakubem Vallem na Brodcích. Bylo to v době, kdy došlo k růstu počtu obyvatel ve Zbořeném Kostelci, kam se většina z nich přestěhovala. Takto o tom hovoří spis „*Jak pracovali, žili a bojovali dělníci přádelny v Brodcích nad Sázavou*“. Neexistuje zakládací dokument, který by informaci o založení potvrzoval.

Jedinou zmínkou o místním sportovním sdružení ve Státním okresním archivu Praha, pobočce Benešov je zpráva ze spolkového katastru o nově zvoleném předsedovi v roce 1932. Tím byl F. Daněk a místopředsedou byl zvolen L. Barek. Ze záznamu lze také usoudit, že byl změněn název na Federovanou dělnickou tělocvičnou jednotu. Bližší informace nelze získat, protože fond nebyl dochován.

Bohužel ani Archiv tělesné výchovy a sportu Historického muzea Národního muzea nemá žádné zprávy o činnosti této organizace.

Nejasné také zůstává, jak se spolek v průběhu let jmenoval. Původně byl spolek zřejmě založen jako DTJ Zbořený Kostelec, ale z průběhu 20. let 20. století existuje fotografie, která zachycuje DTJ Brodce. Lze tedy usuzovat, že název spolku byl nestálý. Od 50. let 20. století se pak spolek jmenoval TJ Jawa Spartak. Během 70. let 20. století nesl název TJ Jawa Brodce. Koncem kalendářního roku 1980 byl spolek přejmenován na TJ Jawa Zbořený Kostelec. V některých případech je tento název používán dodnes, někdy však pouze TJ Zbořený Kostelec.

Zprávy a sportovní události z počátku jejího působení lze dnes už jen těžko dohledat. Z několika málo fotografií je možné usoudit, že se sportovalo v oblasti atletiky a gymnastiky.

Od třicátých let je situace o něco málo lepší hlavně díky vzpomínkám pamětníků obce. Víme tak alespoň přibližné informace o sportovní tradici házené. Nejvýraznějším momentem bylo utkání se Slávií Praha v roce 1934. Nakrátko se k tomuto sportu, po úspěšném meziválečném období, vrátili sportovci ještě v létě roku 1965. Nejvýraznější osobností tohoto sportu byl Oskar Eberle.

Od roku 1942, kdy byl založen šachový oddíl na Brodcích, byl tento sport nedílnou součástí činnosti. Nejvýznamnější osobností je zakladatel Vojtěch Bořík, který byl i jedním z nejlepších hráčů a také vedl kroniku oddílu. Šachisté netrénovali ve Zbořeném Kostelci, nýbrž v brodeckém Jawa-klubu, kde bylo jejich sídlo. Ze všech sportovních odvětví, která se v obci provozovala, víme právě o šachovém klubu nejvíce, a to díky klubové kronice. Oddíl se na vlastní přání v 1993 od TJ Zbořený Kostelec odtrhl a nyní funguje samostatně.

První zprávy o tom, že se ve Zbořeném Kostelci hrál volejbal, pochází ze 30. let 20. století. Za 2. světové války si volejbalisté dokonce chtěli založit vlastní spolek. Bylo jim to však zakázáno. V následujících letech se odbíjená hrála pravděpodobně rekreačně. K velkému zlomu došlo na konci 70. let 20. století, kdy se družstvo volejbalistů přihlásilo do okresního přeboru. Vrcholem tohoto období byl rok 1982, kdy si tým zahrál soutěž krajského přeboru. Za nejlepšího volejbalistu byl v tomto období považován Leoš Hruška, který byl i vyhlášen za nejlepšího hráče okresu v roce 1979. Volejbal je však tradiční sport, který provozují členové TJ až do dnešní doby. Většina informací je dochována díky Josefu Hromasovi, který se věnoval zápisům o činnosti v jednotlivých letech. Dnes je nejzkušenějším hráčem celého oddílu.

Sportem s nejmladší tradicí je ve Zbořeném Kostelci cyklistika. K jejím průkopníkům patří Jiří Vrbata. V současné době existuje cyklistická stáj Nadšenci z Posázaví, kde se všichni soustředí. Po vzoru jiných cyklistických závodů byla založena Spanilá jízda na horských kolech, jejíž první ročník se konal v roce 1994.

Zahájení výstavby tělocvičny bylo roku 1960 událostí, na kterou dodnes pamětníci vzpomínají. K dokončení její výstavby došlo o 4 roky později. K samotné stavbě došlo ve své podstatě náhodou. Původně měly být v místech, kde dnes stojí, postaveny hokejové kabiny. V poslední chvíli bylo rozhodnuto, že budou vystavěny šatny i s přilehlým sálem. O tělocvičnu se stará správce, pro kterého slouží přilehlá bytová jednotka. Tělocvična je v současné době zcela vytížena sportovními akcemi. Jelikož už nepatří TJ Zbořený Kostelec, ale Městu Týnec nad Sázavou, platí členové spolku za pronájem. Přesto mají přednostní právo pro její užívání před ostatními sportovci z okolí. Díky existenci tělocvičny je možné pořádat míčové turnaje. Nejdelší tradici má volejbalový turnaj dvojic v deblu a míčový pětiboj.

Celkově lze říci, že aktivita TJ je na poměrně vysoké úrovni. Její členové organizují nejen své vlastní sportovní akce, ale zúčastňují se i závodů, které jsou celorepublikově uznávány. Někteří členové TJ jezdí i do zahraničí, aby porovnali své individuální fyzické kondice s celým světem. V tomto ohledu se jedná převážně o cyklistickou stáj.

Během hledání informací o činnosti spolku byly zjištěny i další aktivity, které si práce ovšem nekladla za cíl zjistit. Jedná se například o působení hokejistů v 50. a 60. letech 20. století, o oddíl ZRTV, který fungoval převážně v 80. letech 20. století nebo stolní tenis z 60. let 20. století. Aktivitu těchto sportovních oddílů práce ponechává otevřenou pro další bádání.

Práce nejprve zpracovala počátky a okolnosti vzniku tělovýchovné jednoty. Zaměřila se hlavně na působnost a vývoj šachového oddílu v celé éře, kdy spadal do spolku. Dále na volejbalový oddíl, převážně pak v 70. a 80. letech 20. století. Nastínila i další vývoj oddílu až do současnosti. Věnovala se také cyklistické stáji a místnímu závodů na horských kolech. V neposlední řadě byly předloženy informace o stavbě tělocvičny a její důležitosti pro sportovní akce. V jednotlivých částech byli představeni i nejvýznamnější sportovci oddílů. Práce tak splnila předem stanové cíle.

Zdroje

Literatura

- 1) BERKA, Miroslav. *Dějiny hradu Kostelce nad Sázavou*. Týnec nad Sázavou: Závodní kloub ROH 1967, 58 s.
- 2) BOROVIČKA, Jiří a kol. *Týnec nad Sázavou: k historickým kořenům města*. Vyd. 1. Týnec nad Sázavou: Město Týnec nad Sázavou, 2006. 503 s. ISBN 80-239-7791-1.
- 3) MUCHA, Vilém – RUCHAŘ, Miroslav. *Dějiny dělnické tělovýchovy v Československu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1975, 232 s.

Periodika

- 1) Týnecké listy, červen 2002, ročník XII, číslo 3
- 2) Týnecké listy, srpen 2002, ročník XII, číslo 4
- 3) Týnecké listy, říjen 2002, ročník XII, číslo 5
- 4) Týnecké listy, říjen 2003, ročník XIII, číslo 5
- 5) Týnecké listy, únor 2004, ročník XIV, číslo 1
- 6) Týnecké listy, prosinec 2004, ročník XIV, číslo 6
- 7) Týnecké listy, červen 2005, ročník XV, číslo 3

Dokumenty tělovýchovné jednoty

- 1) *Deníky brigád 1959 – 1968 ze stavby tělocvičny*
- 2) Dohoda o ukončení členství šachové oddílu v TJ Jawa Zbořený Kostelec
- 3) *Jak pracovali, žili a bojovali dělníci přádelny v Brodcích nad Sázavou*
- 4) *Kronika šachového oddílu*
- 5) Smlouvy o užívání tělovýchovného areálu ve Zbořeném Kostelci
- 6) VORÁČEK, Jiří - *Dopis*
- 7) Výroční zpráva o činnosti TJ z roku 2000
- 8) Výroční zprávy o činnosti TJ z 80. let 20. století
- 9) Zápisy z turnajů, putovní poháry
- 10) Zápisy ze schůzí výboru roku z 80. let 20. století
- 11) Zápisy ze zpráv o činnosti volejbalového oddílu 1977 – 1980

Internetové stránky

- 1) <http://nadsencizposazavi.wordpress.com/spanila-jizda-mtb/archiv-vysledku/>,
22. 4. 2013
- 2) <http://www.sdtj.cz/onas/historie.aspx>, 7. 4. 2013

Rozhovory

- 1) HROMAS, Josef (člen volejbalového oddílu)
- 2) VRBATA, Jiří (současný předseda)

Seznam příloh

Příloha č. 1 Vítězové turnaje v delbu

Příloha č. 2 Vítězové turnaje v pětiboji

Příloha č. 3 Vítězové turnaje v nohejbalu

Příloha č. 4 Předsedové TJ Zbořený Kostelec

Příloha č. 5 Fotografie DTJ Zbořený Kostelec z 18. 9. 1910

Příloha č. 6 Fotografie DTJ Brodce z roku 1921

Příloha č. 7 Fotografie házenkářů před 2. světovou válkou

Příloha č. 8 Fotografie šachového kroužku roku 1959

Příloha č. 9 Fotografie volejbalistů ze 30. let 20. století

Příloha č. 10 Fotografie volejbalistů z 80. let 20. století

Příloha č. 11 Fotografie z výstavby tělocvičny

Příloha č. 12 Fotografie Nadšenců z Posázaví z roku 2000

Příloha č. 1 Vítězné turnaje v delbu

Zapsáno dle putovního poháru.

1992 – E. Hromasová, L. Hruška

1993 – R. Hromasová, L. Hruška

1994 – L. Šťastná, L. Hruška

1995 – P. Čejka, L. Hruška

1996 – J. Janda, V. Hruška ml.

1997 – M. Liška, L. Hruška

1998 – M. Liška, A. Hromas

1999 – R. Pytelková, J. Pytelka

2000 – P. Bernard, J. Dosoudil

2001 – P. Bernard, J. Dosoudil

2002 – M. Kuchta, J. Kuchta

2003 – Z. Labský, Jan Vrbata

2004 – R. Hromasová, A. Hromas

2005 – Z. Baloun, J. Pytelka

2006 – J. Jandová, J. Janda

2007 – Z. Baloun, J. Pytelka

2008 – F. Chejn, A. Hromas

2009 – F. Chejn, A. Hromas

2010 – L. Vrbatová ml., Jan Vrbata

2011 – P. Škrabal, T. Bartecký

2012 – Z. Baloun, J. Janda

Příloha č. 2 Vítězné turnaje v pětiboji

Zapsáno dle putovního poháru.

1995 – J. Janda, V. Hruška ml.

1996 – G. Hrušková, T. Bartecký

1997 – M. Patěk, pomahač

1998 – J. Baloun, M. Žaba

1999 – B. Krch, L. Selichar

2000 – M. Patěk, M. Moravec

2001 – A. Hromas, V. Hameta

2002 – G. Bartecká, T. Bartecký

2003 – J. Hromas, A. Hromas

2004 – J. Zbořil, V. Müller

2005 – T. Bartecký, L. Márovec

2006 – J. Janda, V. Hruška

2007 – Z. Baloun, A. Hromas

2008 – J. Hromas, J. Kos

2009 – G. Bartecká, T. Bartecký

2010 – R. Valeš, J. Litoš

2011 – R. Valeš, J. Litoš

2012 – R. Valeš, J. Litoš

Příloha č. 3 Vítězné turnaje v nohejbalu

Zapsáno dle putovního poháru.

1999 – F. Javůrek, V. Hameta

2000 – L. Hurcl, V. Hameta

2001 – J. Zbořil, V. Müller

2002 – J. Zbořil, V. Müller

2003 – J. Zbořil, V. Müller

Příloha č. 4 Předsedové TJ Zbořený Kostelec

1955 – 1956 Jaroslav Liška

1956 – 1958 Erna Eberle

1958 – 1959 Eduard Šiňor

1959 – 1962 Josef Hromas

1962 Ladislav Javůrek

1962 – 1963 Jaroslav Liška

1963 – 1975 Karel Barek

1975 – 1976 Ladislav Barek

1976 – 1986 Jan Sviták

1986 – 1987 Libor Barek

1987 – 1990 Leoš Hruška

1990 – 2000 Martin Liška

2000 – současnost Jiří Vrbata

Příloha č. 5 Fotografie DTJ z 18. 9. 1910

Příloha č. 6 Fotografie DTJ Brodce z roku 1921

Příloha č. 7 Fotografie házenkářů před 2. světovou válkou

Zleva: O. Eberle, K. Pazdera, J. Mikuláš, F. Šíma, J. German, L. Vraspil, J. Franěk,
J. Zeman, V. Roubíček

Příloha č. 8 Fotografie šachového kroužku roku 1959

Zleva: Stan. Novák, Jandera ml., Jandera st., Theiner, Bořík, Eberle, Fulín.

Příloha č. 9 Fotografie volejbalistů ze 30. let 20. století

Druhý zleva: Vojtěch Hruška nejst.

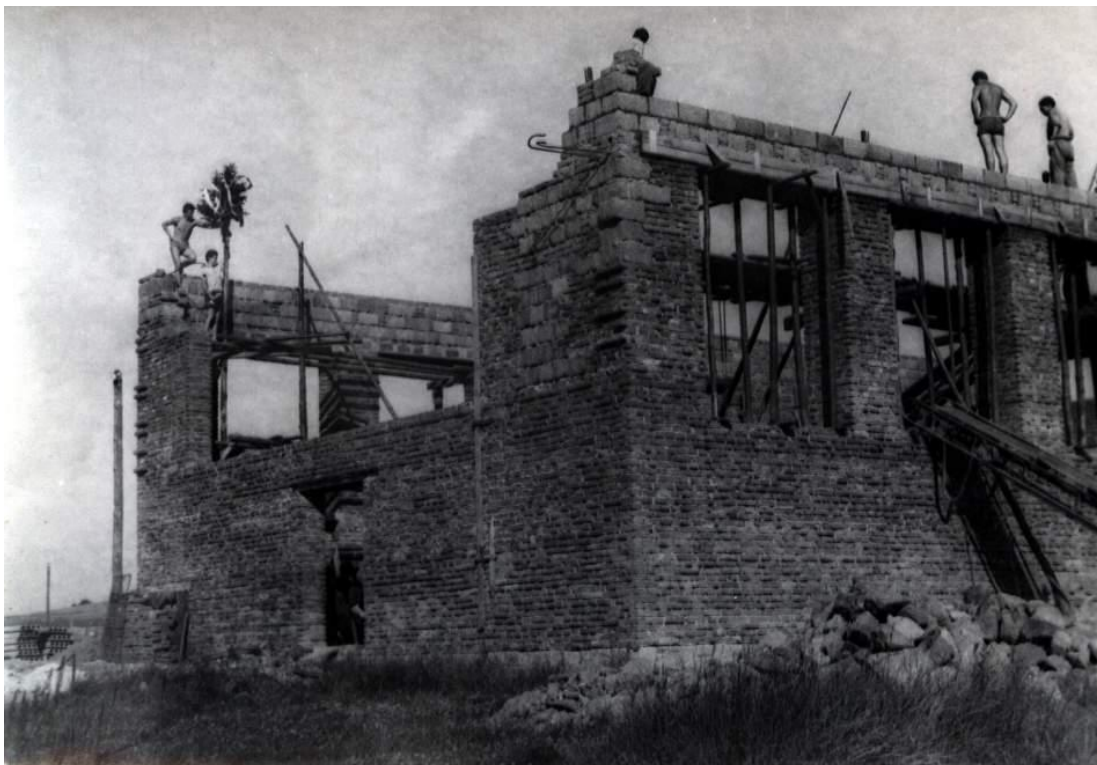
Příloha č. 10 Fotografie volejbalistů z 80. let 20. století

Horní řada zleva: J. Káš, V. Hruška st., L. Hruška, J. Hromas

Dolní řada zleva: J. Franěk, J. Novotný, Z. Urban, K. Kadlčák

Příloha č. 11 Fotografie z výstavby tělocvičny

Příloha č. 12 Fotografie Nadšenců z Posázaví z roku 2000

Zleva: V. Zídek, P. Sládek, Pavel Filip, Jan Vrbata, D. Artus, M. Borkovec, Jiří Vrbata,
J. Kos, J. Šíma, J. Buřič